

Torsdag den 11. januar 2018 (D)

1

Kl. 10:00

42. møde

Torsdag den 11. januar 2018 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til justitsministeren om straffniveauet for personfarlig kriminalitet.

Af Peter Kofod Poulsen (DF) m.fl.
(Anmeldelse 09.01.2018).

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 12 [afstemning]:

Forespørgsel til energi-, forsynings- og klimaministeren om, at Folketinget bliver hørt før salget af olierettighederne fra A.P. Møller - Mærsk til Total.

Af Rune Lund (EL) m.fl.
(Anmeldelse 15.11.2017. Fremme 22.11.2017. Forhandling 10.01.2018. Forslag til vedtagelse nr. V 18 af Rune Lund (EL). Forslag til vedtagelse nr. V 19 af Benny Engelbrecht (S), Mikkel Dencker (DF), Carl Holst (V), Carsten Bach (LA), Martin Lidegaard (RV) og Orla Østerby (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 20 af Lisbeth Bech Poulsen (SF)).

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 51:

Forslag til folketingsbeslutning om krav om, at tobakssalg skal ske fra en kiosk eller en særlig kasselinje i supermarkederne samt markedsføres og sælges i neutrale indpakninger.
Af Kirsten Normann Andersen (SF) og Jacob Mark (SF).
(Fremsættelse 07.12.2017).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 121:

Forslag til lov om ændring af barselsloven. (Fraværsret til fædre og medmødre, hvis barnet er dødfødt, dør eller bortadopteres inden den 32. uge efter fødslen samt fraværsret til begge adoptanter, hvis barnet dør inden 32 uger efter modtagelsen af barnet).
Af beskæftigelsesministeren (Troels Lund Poulsen).
(Fremsættelse 20.12.2017).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 120:

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven og forskellige andre love. (Nedsættelse af integrationsydelse og omlægning af danskstillæg).
Af udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg).
(Fremsættelse 13.12.2017).

Meddelelser fra formanden

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Ministeren for offentlig innovation (Sophie Løhde):

Lovforslag nr. L 126 (Forslag til lov om tilgængelighed af offentlige organers websteder og mobilapplikationer).

Marie Krarup (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 57 (Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod bederum på offentlige uddannelsesinstitutioner).

Martin Henriksen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 58 (Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod brug af markante religiøse symboler for elever og undervisere i folkeskolen).

Titlerne på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til justitsministeren om straffniveauet for personfarlig kriminalitet.

Af Peter Kofod Poulsen (DF) m.fl.
(Anmeldelse 09.01.2018).

Kl. 10:00

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 12 [afstemning]:

Forespørgsel til energi-, forsynings- og klimaministeren om, at Folketinget bliver hørt før salget af olierettighederne fra A.P. Møller - Mærsk til Total.

Af Rune Lund (EL) m.fl.

(Anmeldelse 15.11.2017. Fremme 22.11.2017. Forhandling 10.01.2018. Forslag til vedtagelse nr. V 18 af Rune Lund (EL). Forslag til vedtagelse nr. V 19 af Benny Engelbrecht (S), Mikkel Dencker (DF), Carl Holst (V), Carsten Bach (LA), Martin Lidegaard (RV) og Orla Østerby (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 20 af Lisbeth Bech Poulsen (SF)).

Kl. 10:01

Afstemning

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er sluttet, og vi går til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse. Der foreligger tre forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 19 af Benny Engelbrecht (S), Mikkel Dencker (DF), Carl Holst (V), Carsten Bach (LA), Martin Lidegaard (RV) og Orla Østerby (KF), og der kan stemmes.

Afstemningen er slut.

For stemte 87 (S, DF, V, LA, RV og KF), imod stemte 18 (EL, ALT og SF), hverken for eller imod stemte 0.

Forslag til vedtagelse nr. V 19 er vedtaget.

Herefter er forslag til vedtagelse nr. V 18 af Rune Lund (EL) og V 20 af Lisbeth Bech Poulsen (SF) bortfaldet.

Dermed er forespørgslen afsluttet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 51:

Forslag til folketingsbeslutning om krav om, at tobakssalg skal ske fra en kiosk eller en særlig kasselinje i supermarkederne samt markedsføres og sælges i neutrale indpakninger.

Af Kirsten Normann Andersen (SF) og Jacob Mark (SF).

(Fremsættelse 07.12.2017).

Kl. 10:02

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der går en første behandling i gang lige om et øjeblik, så vi skal have ørenlyd. Jeg må bede om ro i salen, mens man går ud. (*Formanden tysser på forsamlingen*).

Forhandlingen er åbnet, og det er først sundhedsministeren. Værsgo.

Kl. 10:04

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Tak til SF for at fremsætte beslutningsforslaget om tobakssalg og standardiserede cigaretpakker. Jeg forstår det godt, og jeg anerkender også hensigten bag forslaget, og vi er sådan set også enige om målet, nemlig at børn og unge ikke skal ryge, og det er sådan set også det, som regeringen netop med vores ambitiøse målsætning om at

få Danmarks første røgfrie generation i 2030, altså en ambition om, at ingen børn og unge skal ryge i Danmark i 2030 – en målsætning, som deles af både Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og mange andre – arbejder henimod. Det er i høj grad et udtryk for, at vi ikke ønsker, at børn og unge i Danmark skal ryge, og at vi ikke ønsker, at den kommende generation skal overtage de dårlige vaner, som vi kan se forældregenerationen har haft og på nogle områder fortsat har. Det er regeringens udgangspunkt, at forebyggelse og sundhedsfremme er en fælles samfundsopgave, og at vi alle har et ansvar for at fremme folkesundheden. Det gælder helt særligt, når det handler om vores børn og unge. På den baggrund er det selvfølgelig et problem, når børn og unge under 18 år i strid med loven forholdsvis nemt kan skaffe sig adgang til cigaretter, og her er der netop nogle aktører, som ikke løfter deres ansvar i tilstrækkelig grad; de overholder simpelt hen ikke loven i dag, men det skal de selvsagt.

Hvad gør vi så ved det? Man kan sige, at det er det, beslutningsforslaget så tager fat på. Kunne det være en løsning, at man kun solgte cigaretter fra en enkelt kasse i et supermarked, så der kun var et sted at fokusere på at tjekke id, sådan som der nu foreslås at lovgive om? Ja, det kunne det da helt sikkert. Det kunne da være en idé, som detailhandelen sådan set allerede i deres arbejde i dag kunne implementere, hvis det var det, de ønskede. Det er jo også en måde, hvis de ønsker det fra deres side, hvorpå de kunne være med til at leve op til det ansvar, de har, og den lov, de skal overholde. Der er jo ikke noget, der forhindrer et supermarked i at indrette sig på den måde i dag som et redskab til at løfte det ansvar, som de har.

Så er spørgsmålet så, om vi skal lovgive om det. Nej, det synes jeg ikke vi skal, heller ikke selv om jeg forstår frustrationen over, at det ikke går fremad med at efterleve reglerne med at få unge til at lade være med at ryge i det hele taget – en bekymring, som vi fra regeringens side deler. Men jeg synes sådan set også, at vi skal holde fast ved, at den lov, der er lavet, skal overholdes, og de aktører på det her område, detailhandelen, skal selvfølgelig overholde loven og også finde ud af, hvordan de så vil overholde loven, hvad enten det handler om brug af særskilte kasselinjer, om det handler om at placere tobakken under kassen, om det handler om at have særlige ordninger internt i butikken med alt fra mystery shoppere til andet, er det sådan set noget, som den enkelte butiksejer i sidste ende skal afgøre, altså hvordan vedkommende bedst kan løfte det ansvar, de har, nemlig at overholde den lov, vi har i Danmark i dag, som siger, at det er ulovligt at sælge tobak til børn og unge under 18 år.

Som en del af kræftplan IV har jeg på vegne af regeringen startet et partnerskab med detailhandelen for at synliggøre det ansvar, som de har, og også synliggøre det ansvar, som de har for også at skabe mere udvikling på det her område. På partnerskabets hjemmeside kan man læse, at bl.a. flere kassesystemer er blevet opgraderet, så der, hver gang der scannes et produkt, som man kun må sælge til kunder over en vis alder, automatisk kommer en besked op, som gør, at kasseassistenten har mulighed for at sige, at hun eller han skal tjekke id. Det synes jeg sådan set er et eksempel på, at der er butikker, som også kigger på, hvilke muligheder man har for at implementere tiltag ude i den enkelte butik. Der er også andre steder i detailhandelen, hvor de har sat ekstra fokus på uddannelse af medarbejdere, lanceret interne og eksterne kampagner og også selv systematisk indført mystery shopper-ordninger. Min pointe er bare, at jeg sådan set synes, det er helt fint, at man gør det, og jeg synes også, man har en forpligtelse som detailhandel til at gøre noget, så man overholder loven. Men i sidste ende handler det om at skabe en kulturændring, og det handler også om at skabe et lokalt ejerskab og en forpligtethed. Det er det, partnerskabet handler om, og det har været vigtigt for regeringen at få det her partnerskab med detailhandelen for også at sætte fokus på de udfordringer, der er med børn og unge, der ryger og ulovligt køber tobak. Jeg ser frem til at gøre status på partnerskabet, hvor der både skal udveksles gode erfaringer og også

ses på, hvordan vi i fremtiden kan sikre en endnu bedre efterlevelse af reglerne.

Kl. 10:08

Den anden del af forslaget i det beslutningsforslag, som vi behandler i dag, handler om standardiserede pakker, altså cigaretpakker, hvor den lille del forneden, hvor produktets navn i dag står på, fremover skal være lavet i et standardiseret design, som producenten ikke selv må sætte sit præg på. Som jeg også har sagt i et samråd, har jeg intet principielt imod en standardiseret pakke, men jeg er også nødt til at sige, at vi netop har ændret udseendet på pakkerne i maj måned sidste år, i 2017, og det betyder, at vi i dag med de ændringer af pakkerne, der er sket, har langt større advarsler på pakkerne. Vi har henvisning til Stoplinien på alle pakkerne, så det nu kun er en tredjedel af pakkerne, der er overladt til producenterne. Det har allerede ifølge Sundhedsstyrelsen haft en effekt på søgningen til Stoplinien, som der nu reklameres yderligere for, og jeg synes sådan set, at man skal afvente de initiativer, der er taget, og det nye layout på pakkerne og evaluere på det, før man begynder at tage nye og andre initiativer på området.

Vi har også sat en kampagne i gang, som skal påvirke kulturen blandt de unge – en kampagne i øjenhøjde med de unge. Det er først og fremmest en kulturkamp at stoppe unges rygning og gøre dem opmærksomme på de sundhedsmæssige konsekvenser, det kan have at ryge og begynde at ryge.

Vi har jo allerede i dag regulering af tobakken i Danmark såvel som i EU. Muligheden for at markedsføre tobaksprodukter er reguleret og begrænset gennem EU's tobaksdirektiv og dansk lovgivning. Vi har en lov om forbud mod tobaksreklame, som forbyder stort set alle former for reklame for tobaksvarer. Vi har en lov om tobaksvarer m.v., som indeholder bl.a. krav om store sundhedsadvarsler på tobaksvarerne. Så det er jo ikke sådan, at vi ikke har lovgivning på tobaksområdet, og det er jo ikke sådan, at vi ikke har lavet begrænsninger, herunder også lavet krav til nyt layout så sent som i maj måned sidste år.

Men når vi alligevel ser unge, der ryger, så handler det jo om så meget mere og andet, og derfor er det jo også vigtigt at anerkende, at det her mere handler om en kulturændring, end at det kun handler om, at man med forbud på forbud på forbud tror, at man kan nå i mål. Det handler om lokale indsatser både i kommunerne, på skolerne, hvor skoleledere og hvor bestyrelser skal tage ansvar, og hos forældrene såvel som hos de unge selv.

Det kan være udmærket at vurdere på pakkernes udformning, når der har været en fuld indfasning af det nye layout og vi også har flere erfaringer fra andre lande, vi kan trække på. På nuværende tidspunkt er de eneste erfaringer, der er på de standardiserede pakker, hvor der ligesom er lavet et længere træk, fra Australien – en ø langt væk fra nærmeste naboer, hvor grænsehandel ikke er et spørgsmål, der fylder. Derfor synes jeg, at når man tager den her debat, skal man selvfølgelig følge med i, hvad der sker i andre lande, men man skal også holde fast i, at erfaringer fra Australien ikke kan overføres en til en til danske forhold.

Alt i alt har jeg som sagt sympati for intentionen med forslaget, men jeg mener ikke, at det er den rigtige vej at gå. Særlige indgreb for bestemte industrier bør efter min opfattelse altid være velbegrundede, og der har vi jo allerede en tæt regulering af salget af tobak. De forslag, der ligger i beslutningsforslaget – særlig det, der handler om organiseringen af detailhandelen – er der intet lovmæssigt der forhindrer at de kan bruge i dag. Så jeg synes sådan set, at man skal kigge på, hvorfor man med lovgivning vil kræve noget, som detailhandelen sådan set allerede i dag kan gøre, og som de jo kan gøre, netop hvis de mener, at det kan være gavnligt for at sikre, at de efterlever den lov, de skal efterleve.

Regeringen kan ikke støtte beslutningsforslaget, men vi ønsker meget klart og tydeligt med de initiativer, vi har taget og kommer til

at tage på området, at være med til at understøtte den ambitiøse målsætning, som vi har om en røgfri generation i 2030 i Danmark, hvor ingen børn og unge ryger.

Kl. 10:12

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er et par korte bemærkninger. Fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:12

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg tænker, at ministeren måske også er enig i, at det er et faktum, at udviklingen mod målet om at nå en røgfri generation i 2030 er stagneret, og at der endda er en begyndende tendens til, at et stigende antal unge begynder at ryge. Det kalder vel i virkeligheden på initiativer. Jeg anerkender, at der kan være andre initiativer end det her – f.eks. en partnerskabsaftale, som ministeren selv peger på – men hvis partnerskabsaftalen heller ikke denne gang kan få detailhandelen til at overholde aldersgrænsen, vil ministeren så alligevel genoverveje at pålægge detailhandelen særlige restriktioner med hensyn til at overholde aldersgrænsen?

Kl. 10:13

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:13

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Jamen detailhandelen skal overholde aldersgrænserne. Det er forbudt at sælge tobak til børn og unge under 18 år i Danmark. Den lov skal overholdes.

Hvordan man så organiserer det ude i den enkelte butik – om det er med en særskilt kasselinje, om det er ved at placere tobakken under disken, eller om det er andre initiativer – er noget af det, som jeg mener at detailhandelen selv skal vurdere. Men selvfølgelig skal de holdes op på, at de skal overholde lovgivningen. Når noget er forbudt i Danmark, er det forbudt, og så skal man overholde lovgivningen. Det gælder på det her område såvel som på andre områder.

Partnerskabet har vi indgået her i efteråret. Jeg synes sådan set, det er rigtig positivt, at vi nu har lavet et partnerskab med detailhandelen som et nyt initiativ som følge af kræftplan IV, hvor vi også oplever, at der er en gensidig forpligtelse til at bakke op om, at vi kan nå målet om en røgfri generation i 2030.

Så har vi den her kampagne målrettet unge, som vi jo i fællesskab har sat penge af til, og som er en flerårig kampagne. Jeg tror, det er ekstremt vigtigt, at vi, når vi taler røg og unge, også anerkender de undersøgelser, der er lavet, som viser, at de unge sådan set ikke lytter til forældrene med deres formanende løftede pegefingre og Sundhedsstyrelsens indikationer om det ene og det andet. Derfor er det vigtigt, at vi har en kampagne, der også er i øjenhøjde med de unge, hvis vi skal sikre, at der er færre unge, der begynder med at ryge, eller flere, der forhåbentlig stopper med at ryge, hvis de er gået i gang med at ryge, og i det hele taget holder sig helt væk fra cigaretterne.

Kl. 10:14

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Kirsten Normann Andersen.

Kl. 10:14

Kirsten Normann Andersen (SF):

Det er jo desværre ikke første gang – det sker igen og igen – at medierne beviser, at detailhandelen ikke overholder de her regler. Det er selvfølgelig også derfor, forslaget er fremsat: Kan vi pålægge detailhandelen nogle restriktioner, der så gør, at de gør det?

Men jeg synes faktisk ikke, ministeren svarer på, om det kunne være en løsning, hvis partnerskabsaftalen ikke overholdes. Så synes jeg også, at ministeren mangler at svare på spørgsmålet, om vi anerkender, at indsatsen er stagneret.

Kl. 10:15

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo.

Kl. 10:15

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Hvis vi kigger på kurverne, kan vi jo se, at de har været faldende gennem en årrække fra et meget højt niveau på et tidspunkt, hvor rygning sådan set også fandt sted i Folketingssalen. Og der er taget lovgivningsmæssige initiativer, også mens mit parti sad i regering sidste gang og havde sundhedsministerposten. Så der er jo taget en lang række initiativer, som har gjort, at vi har haft en faldende kurve.

Nu har vi så haft en stagnation, og det er en udfordring. Og vi kan også i forhold til børn og unge se, at vi har en udfordring. Det anerkender jeg og regeringen til fulde. Det er både derfor, vi har lavet en målsætning om, at vi skal have en røgfri generation i 2030, derfor vi har taget konkrete initiativer både med partnerskabet og med kampagnen, og derfor vi selvfølgelig løbende følger med i, om der kan være behov for yderligere.

Kl. 10:16

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak. Så er det fru Stine Brix, Enhedslisten.

Kl. 10:16

Stine Brix (EL):

Jeg synes, at ministeren har taget nejhaten på i dag. Altså, det handler bare om alt det, man ikke vil gøre, men der er meget lidt om, hvad man rent faktisk vil gøre. Der er jo et helt klart problem her, når vi ved, at der er så mange unge, der begynder at ryge, og vi ved, at der er så mange, der dør og bliver syge af rygning.

Vi har nu en stagnation, og så hjælper det jo ikke meget, at man bare har sat en målsætning op. Der skal jo nogle konkrete handlinger til, for at man rent faktisk kan nå det mål. Der savner jeg altså at regeringen og ministeren kommer med noget konkret, der kan virke. Den tidligere V-regering havde jo noget konkret i posen, f.eks. ønskede man at indføre røgfri skoletid på erhvervsuddannelserne. Det har man nu droppet. Og nu er det eneste, man har tilbage, nogle partnerskabsaftaler med nogle virksomheder, som helt klart har brudt loven, som ministeren selv siger. Det, man så svarer med, er nogle partnerskabsaftaler.

Altså, hvor er regeringens politik på det her område? Hvad vil man gøre for at vende den her udvikling, vi har nu? Hvad vil man gøre, for at der er færre, der starter med at ryge, og færre, der bliver ved med at ryge?

Kl. 10:17

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo til ministeren.

Kl. 10:17

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Jeg har bestemt ikke taget nejhaten på, og hvis ordføreren lyttede til min tale, kunne ordføreren høre, at jeg nævnte adskillige af de initiativer, som vi har taget, både med partnerskabet og også med den kampagne, hvor vi i fællesskab har afsat penge, men som vi har brugt rigtig meget krudt og ressourcer på at få foldet ud på en måde, så vi forhåbentlig også når ud til de unge, som vi ikke har været i stand til at nå. Det kan vi jo også se på kurvens tal.

Jeg mener, at målsætningen er vigtig. Det at have en ambitiøs målsætning om en røgfri generation i 2030 er for mig ikke bare et spørgsmål om at sætte en målsætning. Det er forpligtende. Og det betyder selvfølgelig også, at man skal følge det løbende. Jeg er heller ikke enig med ordføreren i, at partnerskabet ikke har en effekt. Jeg mener, det har en effekt. Jeg mener også, det er vigtigt at have et partnerskab med aktørerne.

Jeg er heller ikke enig med ordføreren i, at det, at man ikke laver central lovgivning, betyder, at man ikke skal tage initiativer for at minimere røg ude på de enkelte institutioner – selvfølgelig skal man det. Men forskellen er, om man vil forbyde ting herindefra, eller om man også vil kræve et lokalt engagement og en lokal forpligtelse, sådan at man som ledelse og som bestyrelse på en skole forholder sig til det, har en aktiv rygepolitik på skolen og sikrer, at man tager hånd om de problemer, der er. Det gælder, hvad enten det er en erhvervsskole eller andre steder.

Det er jo også den diskussion, vi nu kan se forankre sig – f.eks. i kommuner, i forhold til om man må ryge på legepladser og andre ting. Og jeg synes sådan set, at det er væsentligt, at man har den diskussion, men jeg synes også, at det er væsentligt, at man tager nogle af de her diskussioner lokalt og tager ansvar for dem.

Kl. 10:18

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Fru Stine Brix.

Kl. 10:18

Stine Brix (EL):

Hvor tålmodig er ministeren, i forhold til om partnerskabet virker? Ministeren siger, at hun mener, at det virker. Det ved vi jo ikke endnu. Hvis nu Politiken gennemfører en ny undersøgelse om et halvt år og det viser sig, at det er lige så nemt for unge under 18 år at købe cigaretter, som det har været hidtil, hvor tålmodig er ministeren så med detailhandelen? Det er mit ene spørgsmål.

Mit andet spørgsmål handler om, at ministeren siger, at man også skal have diskussionen lokalt. Men det er jo ikke det, ministeren lægger op til. Ministeren lægger op til, at der *kun* skal ske noget lokalt, at regeringen ikke skal foretage sig noget i forhold til f.eks. at sikre en røgfri skoletid for erhvervsuddannelseseleverne. Der mener regeringen tilsyneladende, at det kun er for folkeskoleeleverne og gymnasieeleverne, at der skal være lovgivning; der skal ikke være det i forhold til erhvervsuddannelserne. Hvorfor skal der være den forskel?

Kl. 10:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo til ministeren.

Kl. 10:19

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Hvis Enhedslisten havde ønsket lovgivning på det her område, kunne man jo have gennemført det sammen med SR-regeringen, dengang man havde åbnet for loven.

Vi har som regering sagt, at vi sådan set ikke ønsker, at børn og unge skal ryge. Vi ønsker en røgfri generation i 2030, vi ønsker, at man lokalt tager ansvar. Det betyder jo også, at man ude på den enkelte erhvervsskole selvfølgelig som bestyrelse og som ledelse skal forholde sig til det her. Det er ikke det samme, som at vi ikke gør noget som regering. Det gør vi i høj grad, både med partnerskabet, med kampagner og med en række andre initiativer. Vi følger området meget tæt, og i forhold til spørgsmålet om tålmodighed gør vi status over partnerskabet allerede her i foråret for netop at sikre, at der sker noget på området.

Kl. 10:20

Kl. 10:22

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 10:20

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak, formand. Ministeren nævner flere gange Kræftplan IV og regeringens retorik, regeringens udtrykte ønsker. Jeg vil forholde mig til en ganske konkret sag, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren: Kan ministeren bekræfte, at noget af det første, ministeren gjorde, da hun flyttede ind i ministerkontorerne, var at skrinlægge den plan, som den tidligere Venstresundhedsminister, Sophie Løhde, havde givet udtryk for at man ville arbejde frem mod, altså at man konkret politisk ville målsætte, at man skulle indføre røgfri skoletid for folkeskolerne, og at man ville harmonisere rygereglene for gymnasier og erhvervsskoler? Vil ministeren bekræfte, at det var noget af det første, ministeren droppede som sundhedsminister?

Kl. 10:21

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:21

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Nu har vi jo haft adskillige diskussioner om det her tidligere, og jeg kan til fulde bekræfte, at VKLA-regeringen har en anden politik på det her område, end den rene V-regering havde, i forhold til om forbud i forhold til erhvervsskolerne er den rette vej at gå frem. Det ændrer ikke på målsætningen. Det ændrer på midlerne til at nå derhen, om man skal have en national lovgivning, der forbyder røg på erhvervsskolerne, eller om man skal forpligte erhvervsskolerne lokalt til at tage initiativer, som sikrer, at også unge på erhvervsskolerne i mindre grad bliver udsat for røg og også i mindre grad begynder at tænde den første cigaret.

Så der er sådan set ikke forskel på målsætningen, men der er forskel på midlerne til at nå derhen. Og det er jo et udtryk for, at når man er tre partier i en regering, skal alle kunne se sig selv i den.

Kl. 10:21

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 10:21

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det, det var et klart svar. Og jeg håber, at alle forstår, at det er en klar, klar svækkelse, der er sket, af opfyldelsen af og muligheden for at nå i mål med en røgfri generation i 2030. Det var Venstre-regeringen, der sagde, at et af de mest virksomme midler, man kan have, er at fokusere på børn og unge. Det blev skrinlagt, og jeg må tolke ministerens udtryk sådan, at det er det, ministeren kæmper for, selv om ministeren alligevel prøver at dække sig ind under, at der kom to andre partier i regeringen.

Vi har en regering, der nu lægger an til frivillige aftaler, partnerskaber med detailhandelen. Mit næste spørgsmål til ministeren skal være: Er det ministerens indtryk, at detailhandelen frem til 2018 har levet op til sit ansvar?

Kl. 10:22

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo til ministeren.

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Vi har lavet en partnerskabsaftale med detailhandelen her i efteråret. Vi kommer til at gøre status her i foråret 2018, og det ser jeg frem til. Jeg oplever, at detailhandelen er meget optaget af, at vi sikrer, at den lov, der er der, nemlig at man ikke må sælge tobak til børn og unge, i langt større omfang vil blive overholdt – den skal overholdes – og at der derfor også er blevet taget en række initiativer fra detailhandelens side. Jeg ser frem til at gøre status, for jeg synes, det er vigtigt, at man med et partnerskab også ser en forpligtethed fra detailhandelens side på det her område.

I forhold til erhvervsskolerne vil jeg bare sige, at jeg simpelt hen ikke mener, at den der udlægning er korrekt. Det her handler jo ikke om, at erhvervsskoleeleverne nu bare skal have lov til at ryge. Det handler om, hvordan man sikrer en røgfri generation, og der er forbud ikke det eneste svar, selv om det er det, Socialdemokratiet mener er det eneste svar.

Kl. 10:23

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren. Nej, der er en ekstra bemærkning. Fru Pernille Schnoor, Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:23

Pernille Schnoor (ALT):

Tak. I forbindelse med de spørgsmål, der lige er stillet, og målsætningen om en røgfri generation i 2030 kunne jeg godt tænke mig høre, om ministeren anerkender det her problem. Og jeg står her med tal fra Sundhedsstyrelsen, der viser, at 86 pct. af dem, der ryger, følger sig afhængig af nikotin, og at det derfor kan være, at de nogle gange skal hjælpes til at holde op med at ryge. 72 pct. af dem, der ryger, ville faktisk, hvis de kunne leve deres liv om, ikke ryge.

Så jeg synes, den her diskussion også handler om, hvordan vi kan hjælpe folk til at slippe af med noget, der simpelt hen har taget magten over dem. Er det noget, som ministeren anerkender at vi simpelt hen er nødt til at gøre noget ved?

Kl. 10:24

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Ministeren, værsgo.

Kl. 10:24

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Jamen jeg oplever da, at alle anerkender, at tobak er afhængigheds-skabende. Det er da også derfor, vi har taget en række initiativer til at sikre, at folk, der ønsker at stoppe med at ryge, kan få hjælp til det. Vi har taget særlige initiativer målrettet nogle af de udsatte grupper, i forhold til at det også nogle gange kan være omkostnings-tungt at stoppe med at ryge.

Vi har en lang række rygestopkurser, som tilbydes overalt, lige fra på arbejdspladser til i kommunerne – en opgave, der også løftes i forhold til at sikre, at der er tilbud til stede. Det, at Stopliniens telefonnummer og andet nu på cigaretpakkerne er kommet op i så stor størrelse, handler jo også om i langt højere grad at synliggøre over for dem, der har et ønske om at stoppe, at man kan få hjælp, og at man kan henvende sig. Og det er da i høj grad noget af det, vi skal sikre.

Vi skal sørge for, at folk, der ønsker at stoppe med at ryge, får både den hjælp og den vejledning, som de skal have. Det ændrer ikke på, at motivationen jo skal være der. Og det, at der er så mange, der siger, at hvis de kunne gøre det om, så ville de ikke begynde med at ryge, er for mig jo bare et godt argument for – særlig i forhold til nogle børn og unge – at man skal lade være med at starte med den første smøg.

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo, fru Pernille Schnoor.

Pernille Schnoor (ALT):

Så kunne jeg godt tænke mig høre om noget, for hovedparten af dem, der starter med at ryge i dag, er jo teenagere. Anerkender ministeren, at børn og unge faktisk er dem, som f.eks. prisen påvirker mest, altså i forhold til om de starter med at ryge? For de siger selv, at det betyder rigtig meget for dem. Så har vi nogle af de her værktøjer, bl.a. den påskrift, der er på pakkerne i dag, men hvis man kigger på prisen og afgiften, er det noget af det, der hjælper allermest på børn og unge.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge: Er det ikke vigtigt at forebygge, for Kræftplan IV nævner jo næsten ikke forebyggelse? Så bliver der nævnt det med erhvervsskolerne, men det er så blevet fjernet. Jeg håber bare, ministeren anerkender, at vi skal gøre noget i forhold til børn og unge, og at vi skal gøre noget mere end det, vi gør nu.

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo.

Sundhedsministeren (Ellen Trane Nørby):

Vi har et fokus som regering på at sikre, at børn og unge ikke begynder at ryge. Det er derfor, vi har en ambitiøs målsætning om en røgfri generation i 2030, så ingen børn og unge ryger i 2030. Det handler da netop om, at vi har et særligt fokus på børn og unge. Når man er voksen og man har sin egen frihed til at gøre, hvad man vil, er det jo en anden diskussion, end når det gælder børn og unge. Derfor fokuserer regeringens politik da netop på at undgå røg i forhold til børn og unge.

Den målrettede kampagne, der nu er flerårig, som vi i fællesskab har afsat penge til, handler jo om, at vi har været for dårlige til at kommunikere i et sprog, som de unge forstod, og også til at forstå, hvad det er, der motiverer unge til at begynde at ryge. Og der skal vi da gøre meget mere. Det er også det, vi gør, både med partnerskabet og med kampagnen.

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren. Så går vi i gang med ordførerrækken. Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak. Det ligger fuldstændig fast i det socialdemokratiske dna, hvad det er, vi kæmper for. Vi kæmper for lige muligheder, for, at man får en god start i livet, får en uddannelse, og at man undgår sygdom. Det, at man får en sygdom, reducerer ens muligheder, det gør ens liv ufrit, det reducerer livskvaliteten, og derfor er det så afgørende, at vi også politisk, også her fra Christiansborg, er med til at sætte rammer for at undgå sygdomsudvikling, altså reducere sygdom i Danmark. Derfor skal vi tænke på forebyggelse.

I Danmark har vi mange problemer, men sundhedsmæssigt er der en faktor, der overgår alle andre faktorer i alvor – det er en alvor, der kræver dødsfald, det er en alvor, som kræver invaliditet og sygdom. Det er tobak. Vi har en særlig udfordring, fordi flere og flere af vores børn og unge faktisk begynder at ryge. I Socialdemokratiet anser vi det for et kæmpe problem. Der skal handles, og i stedet for at

Kl. 10:25

handle har vi nu en regering, der virker absolut handlingslammet på det her område, hvad vi netop har fået illustreret fra sundhedsministerens side. Vi ved, at 40 børn og unge begynder at ryge hver eneste dag, selv om det er forbudt at sælge tobak til dem. Og vi ved, at op imod 90 pct. af rygerne begynder, inden de er fyldt 18 år. Vi ved også, at over 44.000 mindreårige i Danmark kommer til at dø af rygning, hvis ikke vi gør noget. Det svarer til hver tiende elev i en folkeskoleklasse, og hvis gennemsnittet er 20 elever i hver klasse, er der 2 i hver klasse, der kommer til at dø af en sygdom, som skyldes deres tobaksrygning.

Politisk skal vi naturligvis have fokus på det her problem mange forskellige steder. Vi skal kigge på tilgængelighed, på synlighed, på kontrol og på sanktioner. Alligevel har vi en regering, der ud fra en socialdemokratisk vurdering gør ingenting på det her område. Frivillige partnerskaber – så langt kan man svinge sig op. Ja, det er næsten at gå baglæns. Det er i hvert fald at gå baglæns i forhold til det, Venssteregeringen ville på det her område. Vi havde en sundhedsminister, der hed Sophie Løhde, som i august måned 2016 fremlagde en Kræftplan IV. I den blev der lagt op til at indføre røgfri skoletid på vores folkeskoler og en harmonisering af rygereglene på gymnasier og erhvervsskoler. Begge dele blev droppet af den nuværende sundhedsminister som noget af det første, da hun indrettede sig i Sundhedsministeriet. Det synes vi i Socialdemokratiet er en fuldstændig uforståelig handling, samtidig med at vi ser, at flere og flere børn og unge begynder at ryge.

Beslutningsforslaget her i dag takker vi forslagsstillerne for. Enhver lejlighed er den rigtige lejlighed til at diskutere det her største og mest presserende sundhedsproblem af alle. Beslutningsforslaget her har ligesom to elementer. Der er de neutrale cigaretpakker, standardiserede cigaretpakker, og en særlig kasselinje. Socialdemokratiet har længe talt for, at vi skal indføre neutrale cigaretpakker. Sundhedsstyrelsen har i svar til mig anslået, at det kan få cirka 26.000 til at stoppe med at ryge. Og hvad er så egentlig argumentet for ikke at gøre det? Ja, det har vi også prøvet at konfrontere sundhedsministeren med. Hvad er det, der ligger i de neutrale cigaretpakker? Jamen det er naturligvis, at den resterende del af pakningen, som ikke er fyldt med pligttekst og pligtbilleder, er en reklamesøjle, er en lækker pakke, som signalerer om produktet, og er med til at lokke især unge, som er modtagelige for den form for reklame. Så det er rigtigt at gøre det. Syv lande har indført neutrale pakker, også nogle af vores nabolande. Det er vejen at gå. Det synes vi.

Grunden til, at vi i Socialdemokratiet ikke kan bakke helt op om beslutningsforslaget her, er det sidste element omkring de særlige kasselinjer. Der er ting her, vi synes er lidt uklare, altså hvordan det skal administreres. Men vi vil rigtig gerne være med til at tage drøftelsen med SF og alle de andre partier her, fordi vi er enige om, at noget skal gøres. Synlighed og tilgængelighed skal vi bekæmpe i forhold til tobak, og vi får jo også lejligheden til det, for jeg er rigtig glad for, at alle de røde partier er enedes om at indkalde til en forespørgselsdebat her i Folketingssalen om den samlede problemstilling omkring tobak, og den får vi inden ret lang tid. Socialdemokratiet følger fuldstændig intentionen med lovforslaget, men med baggrund i det, jeg har sagt, kan vi ikke støtte lovforslaget, som det ligger her.

Kl. 10:32

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Så er der en kort bemærkning fra fru Marlene Borst Hansen. Nej, hun trykker sig ud igen, og så er der ingen korte bemærkninger. Tak til ordføreren.

Så er det hr. Jeppe Jakobsen, Dansk Folkeparti.

Kl. 10:32

Kl. 10:38

(Ordfører)

Jeppe Jakobsen (DF):

Tak for det. Vi kender alle sammen den situation nede fra supermarkedet, at man står bag en dårligt forberedt kunde, som står ved kasselinjen og skal købe cigaretter, og som spørger, om de har det her mærke eller det her mærke, og den lige så forvirrede kasseassistent vender sig rundt og leder efter de her forskellige cigaretmærker, der bliver spurgt ind til. Det kan godt tære lidt på tålmodigheden, i hvert fald hos en som mig. Den situation vil nu blive krydret med neutrale cigaret pakker. Nu kan man ikke engang længere lede efter et genkendeligt design; nu skal kasseassistenten læse på alle de enkelte cigaret pakker for at se, om de nu har Kings eller Pall Mall, eller hvad de alle sammen hedder. Det kan godt blive en lang eftermiddag nede i Brugsen i Mørkøv. Når vi så tænker på, at effekten af de her neutrale cigaret pakker efter australiernes egen vurdering er ret ubetydelig – deres eget ministeriums vurdering viser, at det er godt 0,5 pct., der er stoppet på grund af det, og det er ikke ligefrem et overvældende tal – synes jeg, at man indfører meget bøvl med det.

Så kan man jo, og det er den anden halvdel af forslaget, vælge at stille sig i kø ved en anden kasse end cigarkassen, men det er jo så her, virkeligheden rammer forslaget. For i praksis vil der som regel – det er der i de fleste supermarkeder – være én kasselinje åben, og der sidder den medarbejder, som der nu sidder, selv om man lægger op til, at forretningen har mulighed for at sætte en erfaren butiksassistent med mere ryggrad til at sidde ved kassen og spørge efter id. Der er ikke noget krav i forslaget om det. Det er bare en opfordring. Der til kan det siges, at der er intet, der forhindrer butikkerne i at gøre det i dag, hvis det er det, man vil. Det rykker ikke noget.

Så nej, jeg ser ikke, at forslaget skaber meget andet end bøvl, og det synes jeg ikke er et godt udgangspunkt for at vedtage et beslutningsforslag.

Hvis man derimod har en ambition om, at færre skal ryge, kunne det være, at man skulle overveje, hvilken debatform man har. Der er i Danmark en nærmest hysterisk debat omkring rygning, og det har jo gjort, at der ganske imod hensigten er flere unge mennesker, der nu ryger, end der var tidligere. Der er kommet flere rygere. Hvorfor er der det? Jo, det er nu blevet en frihedskamp. Fordi den måde, der tales om rygning på, er blevet dæmonisk, er det nu blevet en frihedskamp; man kæmper simpelt hen for retten til at ryge. Derfor starter man med at ryge for at statuere et eksempel over for staten på, at det skal den ikke blande sig i: Jeg vil gerne ryge.

Hvis man i stedet for valgte at sætte den her debat lidt ned i tempo, kunne det være, at man kunne få nogle bedre resultater. Man kunne f.eks. begynde at tale om, at rygning ikke bare er en ting, men er mange ting, og at tobaksprodukter er mange forskellige ting og placerer sig meget forskelligt på skalaen over, hvor skadelige de kan være. Hvis vi turde tage den snak og klassificere de her produkter og sige, at det måske er på tide at gå et skridt ned på skalaen og tage et lidt sundere, men dog stadig væk usundt valg og skifte til e-cigaret eller de her lavtemperaturcigaretter, som gør, at der ikke kommer lige så mange skadelige stoffer ned i lungerne, kunne det faktisk være, at man ville gøre noget for sundhedstilstanden blandt rygerne her i landet. Det svarer lidt til, at man, hvis man taler til en overvægtig person, i stedet for starte ud med at sige, at vedkommende fra i morgen skal motionere en halv time hver evig eneste dag, og at det skal foregå i løb, siger, at hvis vedkommende bare en gang om ugen går en tur, er vedkommende på rette vej. Det er den snak, vi også skal have, når det gælder rygning, hvis vi vil gøre noget godt for sundhedstilstanden her i landet, altså tage det på et realistisk niveau, hvor folk kan følge med, i stedet for at det er den alt eller intet-retorik. Det tror jeg ville kunne gøre noget.

Det her forslag tror jeg ikke kommer til at betyde andet end bøvl, og derfor vil vi ikke støtte det i Dansk Folkeparti.

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:38

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Ordføreren siger: *Hvis* man har en ambition om, at færre skal ryge – og nævner så, at retorikken er på en måde, hvor man næsten føler sig henført til en frihedskamp eller til ungdomsoprøret i 1970'erne. Jeg vil lige undlade at komme med eksempler på, hvor det argument også kunne bruges, og bare spørge DF: Mener DF, at vi har et fælles mål om en røgfri generation i 2030, og mener DF også, at vi skal sætte initiativer i gang, der sikrer, at vi kan nå det?

Kl. 10:38

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:38

Jeppe Jakobsen (DF):

Vi vil gerne bidrage til at hjælpe de mennesker, som ikke ønsker at ryge længere – og vi ved jo, at der er rigtig mange rygere, der gerne vil ud af deres forbrug af tobak. Det vil vi gerne hjælpe til med. Men vi vil ikke føre det her korstog mod rygning. Det er et nydelsespåbud, og det synes vi også der skal være plads til i et land som Danmark, ligesom der skal være plads til, at dem, der kan finde ud af at drikke et glas rødvin til maden, har lov til at gøre det. Men derfor kan vi jo stadig væk godt hjælpe dem, der har et seriøst alkoholmisbrug.

Kl. 10:39

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 10:39

Kirsten Normann Andersen (SF):

I SF anerkender vi også, at der kan være en social slagside. Men måden at nå målet om en røgfri generation i 2030 på er jo først og fremmest at undgå, at vi får nye rygere. Det handler netop om de unge. Når de nu i detailhandelen igen og igen beviser, at de ikke kan finde ud af at håndhæve lovgivningen om, at man skal være 18 år for at kunne købe cigaretter, kunne det så ikke være en metode at sige, at nu vi henviser det til nogle enkelte kasselinjer? Så bliver det i øvrigt lettere at kontrollere, om man rent faktisk overholder lovgivningen. Eller har DF andre forslag til, hvordan man tvinger detailhandelen til at overholde loven?

Kl. 10:39

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:39

Jeppe Jakobsen (DF):

Vi er helt enige i, at lovgivningen skal overholdes. Vi har jo også været ude med et forslag om, at man kunne lave nogle automater, som tobakssalg skulle ske fra, og at man på den måde skulle lave noget automatisk id-kontrol i forbindelse med tobakssalg. Det er vi helt åbne over for. For vi er da enige i, at lovgivningen skal overholdes; det er jo en selvfølge.

Kl. 10:40

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 10:40

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak. Ordføreren taler om tempoet sådan i udviklingen af en forebyggelsespolitik og strukturelle tiltag på tobaksområdet. Efter mange år her i Folketinget og mange år, hvor jeg har fulgt Dansk Folkepartis holdning her, må jeg sige, at mit indtryk næsten er, at Dansk Folkeparti slet ikke har noget tempo her. Altså, her står Dansk Folkeparti helt stille, og man kunne måske næsten fristes til at sige, at Dansk Folkeparti er dem, der bakker på det her område.

Jeg har et konkret spørgsmål: Mener ordføreren, at der er for mange børn og unge, der ryger, i Danmark? Det er det ene spørgsmål. Og hvis man nu skulle sætte ordførerens klassifikationsstrategi ind på en skala fra 1 til 10, hvor 10 er det værste, hvor ligger cigaretterne så henne i Dansk Folkepartis klassifikationssystem?

Kl. 10:41

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:41

Jeppe Jakobsen (DF):

Jeg synes da ikke, det er sundt for nogen børn og unge mennesker at ryge, så ja, der er da for mange unge mennesker, der ryger. Det bør de ikke gøre. Men at folk vælger, træffer en beslutning om at gøre noget, der er skidt for dem, må de gerne. Det er sådan et frihedsideal, som vi har, i hvert fald i Dansk Folkeparti. Man må også gerne spise flødeskumskager, selv om det ikke er godt for en. Man må også gerne ryge en cigaret, selv om det ikke er godt for en. Men derfor kunne man godt ønske, at de lod være.

I forhold til hvor skidte cigaretter er, vil jeg sige, at det ved jeg ikke. Det tror jeg ikke lige sådan kan stå her og vurdere på en skala fra 1 til 10.

Kl. 10:41

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Flemming Møller Mortensen.

Kl. 10:41

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak for det. Jeg er glad for ordførerens udsagn om, at der er for mange børn og unge, der ryger. Så har vi et udgangspunkt at arbejde med i forhold til Dansk Folkeparti, og det er jeg glad for.

Jeg vil spørge ordføreren: Vi kan jo se, at tobaksindustrien arbejder både med næb og kløer imod, at der skal indføres neutrale cigaretpakker. Kan ordføreren måske give mig en begrundelse for, at industrien arbejder så markant imod at miste den reklamemulighed, de har på pakkerne? Er det mon, fordi den er væsentlig for tobaksindustrien? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er om, at ordføreren siger, at der også ligger nogle frihedsidealer i, at man selv kan få lov til at vælge: Er der set med Dansk Folkepartis øjne fornuft i, at vi laver regler for børn og unge under 18 år på det her område, eller gælder det også, at børn og unge skal have deres frihedsidealer til selv at vælge?

Kl. 10:42

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Jeg vil meget anbefale, at man begynder med sit spørgsmål. Så kan man altid komme med bemærkningerne bagefter, hvis der er tid til det. Værsgo.

Kl. 10:43

Jeppe Jakobsen (DF):

Jeg tror helt sikkert, at det har en værdi, at man kan reklamere med sit navn på en cigaretpakke. Jeg går ud fra, at det er derfor, tobaksindustrien kæmper for det her.

I forhold til at regulere over for unge mennesker vil jeg sige, at der jo også er forbud mod, at unge mennesker køber alkohol. Jeg skal da gerne indrømme, at i mine ungdomsår drak jeg også alkohol – og måske endda også, før jeg fik lov til at købe det. Jeg føler ikke, at jeg sådan er blændet af et afsporet forhold til det. Derfor har jeg sådan en lidt pragmatisk holdning til det her.

Kl. 10:43

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Fru Marlene Borst Hansen, Det Radikale Venstre.

Kl. 10:43

Marlene Borst Hansen (RV):

Tak for det, og nu var det rigtigt. Jeg har et meget, meget kort spørgsmål, for jeg forstod ikke helt svaret på det tidligere. Støtter Dansk Folkeparti og har I ligesom de fleste andre partier her i Folketinget også ambitionen om en røgfri generation 2030?

Kl. 10:44

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:44

Jeppe Jakobsen (DF):

Jeg tror, det er meget vigtigt, at man, hvis man skal sætte sig mål, sætter sig realistiske mål. Og jeg ser ikke, at det er realistisk, at vi får en totalt røgfri generation, medmindre man går ind og taler om et forbud, og det vil vi ikke.

Kl. 10:44

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru Marlene Borst Hansen.

Kl. 10:44

Marlene Borst Hansen (RV):

Jeg hører jo, at ordføreren siger, at han sådan set også synes, der er for mange unge, der ryger. Har Dansk Folkeparti bare ét – bare et enkelt – forslag, ud over at man må lade folk gøre, som de vil, og give dem friheden, til, hvordan vi kan få færre unge til at ryge?

Kl. 10:44

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 10:44

Jeppe Jakobsen (DF):

Tak. Altså, vi har jo som sagt talt om det her med tobaksvarer og talt om sådan en graduering af det, og der tror vi da gerne at der måske var nogle muligheder for, at man kunne skubbe nogle unge mennesker i retning af ikke at starte med de der ufiltrerede, allergroveste tobaksvarer. Man kan jo sige, at de i et land som Sverige har god gavn af, at de f.eks. har adgang til snus, så man sikrer sig, at det ikke i lige så høj grad går ud over lungerne, som tobaksrygning gør. Det har vi jo heldigvis et glørværdigt EU-system der har sikret at vi ikke kan have i Danmark.

Kl. 10:45

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Jane Heitmann, Venstre.

Kl. 10:45

(Ordfører)

Jane Heitmann (V):

Det er ingen hemmelighed, at det ligger os i Venstre meget på sinde at forebygge og at nedbringe antallet af rygere i Danmark, særlig an-

tallet af unge rygere, og jeg vender tilbage til de unge lidt senere i min tale. For rygning er jo ikke bare rygning. Det er bl.a. nedsat fertilitet hos kvinder, risiko for forringet sædkvalitet hos drengefostre, det er skidt for tandsundheden, ligesom rygning er den store dræber. Lungekræft er ligesom andre kræftsygdomme en onskabsfuld sygdom.

For et par år siden oplevede vi for første gang nogen sinde, at kvinderne overhalede mændene i antallet af lungekræfttilfælde, og lungekræft er nu den kræftsygdom, der er skyld i flest dødsfald hos kvinderne. Jeg er ikke i tvivl om, i hvilken retning pilen peger, hvis vi skal dykke ned i årsagerne til stigningerne. Rygning er og bliver den store synder. Vi kvinder er jo på mange måder nidkære omkring vores udseende og vores sundhed, vi bruger tusindvis af kroner på brystløft, rynkecremer og fitnessabonnementer, men med rygestop ser det helt anderledes ud. Kvinderne ryger videre, som om næsten intet var hændt, mens mændene tilsyneladende nu har en større tilbøjelighed til at lægge cigaretterne fra sig. Tænk, hvis man kunne vende vrangen ud på de rygende kvinder og vise dem, at sort i denne sammenhæng ikke er det nye sort, men temmelig utjekket.

Jeg er klar over, at rygning har en social slagside, og at det ikke er let at stoppe med at ryge. Langt de fleste vil nu gerne stoppe, og for os i Venstre er det af største betydning, at vi rækker hånden ud og støtter de rygere, som gerne vil droppe smøgerne. Vi har fremlagt en ambitiøs kræftplan IV, som gennem adskillige initiativer og med en økonomisk prioritering på 2,2 mia. kr. skal løfte den danske kræftbehandling op på niveau med vores nabolande. Et af initiativerne handler netop om rygestop og et særligt økonomisk tilskud og hjælp til rygestop for særlig udsatte grupper. Det er selvfølgelig altid en diskussion værd, hvornår det er samfundets opgave at yde økonomiske tilskud til adfærdsændringer, som nogle vil argumentere for at borgeren selv er herre over. Jeg er i udgangspunktet ikke uenig, men rygning er bare en helt særlig udfordring. Rygning er ikke naturgiven, det er noget, vi aktivt vælger til. Det er også noget, vi kan vælge fra, hvis vi ønsker det, og hvis vi kæmper for det. Men det bedste vil naturligvis være, hvis man slet ikke begynder at ryge. Derfor ligger der en stor og en vigtig opgave foran os som samfund i at sikre, at de unge ikke bevæger sig ned ad den sti, hvor smøger bliver en naturlig del af hverdagen.

Lad mig sige det meget klart: Vi har i Venstre en ambition om, at Danmark skal have sin første røgfri generation i 2030. Det er et meget ambitiøst mål – et meget ambitiøst mål – og det er ikke en opgave, som vi politisk kan løse alene. Skal vi sikre den første røgfri generation i 2030, så skal mange aktører arbejde målrettet sammen. Det handler om skolerne, om ungdomsuddannelserne, som skal bruge moderne undervisnings- og oplysningsmaterialer, det handler om, at forældrene skal tage ansvar og være gode rollemodeller og fortælle deres børn derhjemme, når snakken går omkring spisebordet, hvorfor det er så dumt at begynde at ryge. Det handler om detailhandelen, der skal leve op til sit ansvar og efterspørge legitimation, så ingen unge under 18 år køber cigaretter. Regeringen indgik sidste år en partnerskabsaftale med detailhandelen, som netop sigter mod et mere målrettet fokus på uddannelse af personalet bag kassen, ligesom det sigter mod, at der skal spørges efter legitimation. For hos os i Venstre er der ingen tvivl: Gældende dansk lovgivning skal overholdes, også i detailhandelen, og allerede her i begyndelsen af 2018 vil sundhedsministeren følge op på partnerskabsaftalen, så vi holder detailhandelen fast på, at de også har et ansvar.

Vi har netop igangsat en moderne informationskampagne målrettet de unge på de platforme og sociale medier, hvor de naturligt færdes. For vi må erkende, at tidligere informationskampagner til de unge ikke har været målrettede nok. Informationskampagnen er en del af satspuljeaftalen på sundhedsområdet. Man kan naturligvis spørge sig selv, om sådan en informationskampagne virker. Vi ved, at 12 pct. af gymnasieeleverne ryger dagligt, og at 37 pct. af erhvervssko-

leeleverne ryger dagligt. Så der er brug for en mere målrettet kampagne i forhold til særlig de unge på erhvervsskolerne. Den gode nyhed er, at hvis man spørger de unge, så vil over halvdelen faktisk gerne stoppe med at ryge.

Jeg forstår, at SF med beslutningsforslaget her ønsker en lov om standardiserede pakninger og en særlig kø i supermarkedet for rygere. Den vej ønsker vi ikke at gå lovgivningsmæssigt i Venstre, om end vi er enige i målet om, at færre skal ryge, og at flere skal stoppe. Vi har i 2016 implementeret EU's tobaksvaredirektiv og har nu større sundhedsadvarsler på pakkerne, ligesom der henvises til Stoplinien. Lad nu den nye lovgivning virke, og lad os se effekten af både direktivet og de andre initiativer, vi har søsat, før vi begynder at overveje yderligere ændringer. Venstre kan ikke støtte forslaget, og jeg skal hilse fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de heller ikke kan støtte forslaget.

Kl. 10:50

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Flemming Møller Mortensen, Socialdemokratiet.

Kl. 10:50

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til ordføreren. Det er tydeligt at høre, at Venstre har rigtig meget på hjerte her, men Venstre kan til gengæld også få rigtig meget på samvittigheden, og det ønsker man jo temmelig sikkert ikke at få, og det er derfor, der skal handling og rettidig omhu til.

Lad mig blot lige nævne et tal, som ikke har været nævnt i debatten endnu – mange kender det: 13.600 danskere dør hvert eneste år som følge af en sygdom, der skyldes tobaksrygning. 13.600 – det er hvert fjerde dødsfald i Danmark.

Venstre siger, at man vil have en røgfri generation i 2030. Jeg husker tydeligt, hvornår Venstregeringen lancerede, at man støttede målet om en røgfri generation i 2030. Det gjorde man den 1. april 2016. Det skulle jo nødig blive en aprilsnar. Her er der noget, der skal ses på med stor alvor, og derfor skal der handling til.

Mit spørgsmål til Venstres ordfører er: Er det stadig væk Venstres holdning at arbejde for røgfri skoletid, som Venstregeringen lancerede, da den kom til?

Kl. 10:51

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 10:51

Jane Heitmann (V):

Jeg vil godt starte med at takke for bemærkningerne fra Socialdemokratiets ordfører, men jeg er også nødt til at sige, at jeg i virkeligheden synes, det er meget lidt klædeligt at forsøge at gøre sig morsom ved at tale om aprilsnar her. Jeg synes, det her emne er så alvorligt, fordi det handler om, hvordan vi sammen i Danmark kan sikre, at færre unge begynder at ryge. Det handler om, at vi sammen sikrer den første røgfri generation i 2030. Det er ikke en opgave, vi kan løfte alene her på Christiansborg. Det kræver, at mange aktører bidrager; det kræver, at detailhandelen spiller med; det kræver, at forældrene tager ansvar; og det kræver også, at man ude på skolerne gør en indsats.

Jeg er oprigtig glad for, at vi har sundhedsfremmepuljen. Der har jo bl.a. Kræftens Bekæmpelse budt ind på midler, som netop skal bruges til at sikre, at man ude på erhvervsskolerne også bliver opmærksomme på, hvorfor det er så vigtigt, at man her også tager et ansvar for, at de unge ikke begynder at ryge, og at dem, der ryger, stopper.

Kl. 10:53

Kl. 10:56

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Hr. Flemming Møller Mortensen.

Kl. 10:53

Kl. 10:56

Flemming Møller Mortensen (S):

Ordføreren siger, at der ikke skal laves sjov med det her. Nej – ordføreren ved også godt, at det i hvert fald ikke er det, Socialdemokratiet vil på det her område. Jeg tror faktisk, Venstre har erkendt, at Socialdemokratiet vil noget på det her område, og at vi måske også godt kunne have fundet noget fælles fodslag, hvis ikke der var kommet en trekløverregering, men hvis der i stedet fortsat havde været en Venstreregering. Det skulle være vores ønske.

Ordføreren siger, at vi skal noget sammen, men det, regeringen gør nu, er, at de går sammen med detailhandelen – de går ikke sammen med det politiske flertal, det brede flertal, man kunne lave noget med herinde. Man ønsker at lave partnerskaber frem for at lave politiske aftaler.

Jeg vil blot lige repetere over for ordføreren, hvad Kræftens Bekæmpelse sagde, da man lancerede kræftplan IV, nemlig at en kræftplan uden væsentlige forebyggelsesinitiativer, væsentlige strukturelle initiativer, ikke var nogen kræftplan IV. Jeg synes, at den er blevet udhulet siden da, og derfor vil jeg spørge ordføreren: Er der frem til i dag sket en udhuling af de initiativer, regeringen bakkede kræftplan IV op med, da den blev lanceret?

Kl. 10:54

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 10:54

Jane Heitmann (V):

Ordføreren nævner politisk flertal. Jeg er godt nok spændt på, om der, når vi er færdige med debatten her, er et politisk flertal for standardiserede pakninger og lovgivning om, hvilken kø der skal være for hvad i supermarkederne. Umiddelbart mener jeg ikke der er et politisk flertal, der ønsker at gå i den retning.

Jeg vil dog stadig væk insistere på, at vi sammen finder løsninger. Informationskampagnen, som vi jo i regi af satspuljen har søsat, er en helt ny måde at lave kampagne på og et rigtig godt eksempel på, at vi netop går sammen om at tage nogle nye initiativer. For kampagnen adskiller sig jo fra andre kampagner: Dels varer kampagnen meget, meget længere – den løber over flere år – dels foregår kampagnen målrettet på nogle flader, hvor de unge bevæger sig, og hvor vi ikke har haft kampagneinitiativer før.

Så jo, vi vil i Venstre meget gerne i dialog både med dem, vi kan samle et politisk flertal sammen med, men da også med dem, som vi ikke kan.

Kl. 10:55

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak. Fru Pernille Schnoor, Alternativet.

Kl. 10:55

Pernille Schnoor (ALT):

Tak for talen. En røgfri generation i 2030 er jo et ambitiøst mål, og tak for det, men det bliver jo ikke til andet end ord, hvis der ikke kommer konkrete tiltag og handling fra Venstres side og fra regeringens side. Ordføreren nævner også kræftplan IV, og at den er ambitiøs. Jeg kunne godt tænke mig at vide, om ordføreren synes, at kræftplan IV er ambitiøs i forhold til at forebygge kræft og i forhold til at forebygge, at flere begynder at ryge.

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo, ordføreren.

Jane Heitmann (V):

Kræftplan IV er en af danmarkshistoriens mest ambitiøse kræftplaner. Der er bundet 2,2 mia. kr. i halen af kræftplan IV, så ja, det er bestemt en ambitiøs plan. Det er også en plan, som italesætter det mål, som vi har fra Venstres side, nemlig at vi skal have den første røgfri generation i 2030. Jeg har faktisk ikke hørt nogen politiske partier, der på den måde har sat sig et meget tydeligt mål, i forhold til hvilken retning man gerne ser udviklingen gå.

Kl. 10:56

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Fru Pernille Schnoor.

Kl. 10:56

Pernille Schnoor (ALT):

Jeg tror, at de fleste er enige i, at det er i den retning, vi skal gå, men jeg kunne stadig væk godt tænke mig at høre, hvad det er for nogle ambitiøse, konkrete initiativer, som ordføreren kan nævne i forhold til forebyggelse, ud over en kampagne til unge. Vi ved jo godt, at i 1980'erne var det relativt nemt at lave en kampagne. Der havde vi én tv-kanal og et meget enkelt mediebillede, men ud over den kampagne, hvad kan ordføreren så nævne af ambitiøse, konkrete initiativer?

Kl. 10:57

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo, ordføreren.

Kl. 10:57

Jane Heitmann (V):

Men der er da en stribe initiativer, som jeg kan nævne. Jeg nævnte dem også i min tale, men jeg gentager dem gerne, hvis ordføreren var uopmærksom. Vi har jo indført tobaksvaredirektivet; der er kommet større advarselsbilleder på pakkerne; der er henvisning til Stoplinien, og vi kan se, at Stoplinien bliver brugt mere, end den har været tidligere; der er informationskampagnen, som vi har taget initiativ til sammen i regi af satspuljen.

Så nævnte jeg også i min ordførertale, og det gentager jeg gerne, partnerskabet med detailhandelen, for detailhandelen har jo en særlig vigtig rolle her i forhold til at sikre, at unge under 18 år ikke køber tobak. Det er vigtigt, at man i detailhandelen er bevidst om, at man har et endog meget stort ansvar for at sikre, at dansk lov overholdes.

Kl. 10:58

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Stine Brix, Enhedslisten.

Kl. 10:58

(Ordfører)

Stine Brix (EL):

Tak for det, formand. Socialdemokraternes ordfører sagde det lige før nede fra sin plads, at rygning koster i gennemsnit 13.600 liv om året – ikke år om livet, dog. Rygere har desuden en 24 gange større risiko for lungekræft end ikkerygere, og alligevel er det hver femte dansker, der ryger i dag, og hver dag begynder omkring 40 unge under 18 år at ryge. De helt nye tal, som vi har fået her efter nytår i 2018, viser desværre, at det er en udvikling, der står fuldstændig stille, og hvis den fortsætter med at gøre det, hvis ikke vi gør noget i forhold til tobaksområdet, vil der i løbet af de næste 15 år være omkring 100.000 tobaksrelaterede dødsfald i Danmark – 100.000 for

tidlige dødsfald, som vi kunne forebygge nogle af, hvis vi foretog os noget.

Fra Enhedslistens side mener vi, at det er rigtigt at fokusere indsatsen for mindre tobak blandt børn og unge, og derfor støtter vi også det mål, som regeringen har formuleret omkring en røgfri generation i 2030. Det er et ambitiøst mål, ingen tvivl om det. Men det er jo kun ambitiøst, hvis det reelt bliver til noget, hvis man reelt tager nogle initiativer for at nå det, ellers er det jo bare ord på et stykke papir eller en gratis omgang. Vi synes desværre ikke, at regeringen gør noget særligt for at sige det helt ærligt. Jeg tror simpelt hen ikke, at man tør tage livtag med det her mål og tage fat i de redskaber, som vi ved virker, det, som vi entydigt hører fra eksperter, fra forskningen, fra de patientorganisationer, som har de her tobaksrelaterede sygdomme og dødsfald inde på livet. Dem, de peger på, er dem, der virker.

I dag kommer SF så med et beslutningsforslag med to punkter. For det første særlige regler for, hvor man må sælge tobak, som skulle betyde en opstramning i forhold til at sikre den aldersgrænse, der er for, hvornår man må købe tobak, og for det andet et forslag om neutrale tobakspakker. Helt overordnet er det prisværdigt, at SF kommer med nogle forslag. Jeg tror, at både neutrale tobakspakker, som vi jo kender fra en række lande, herunder Australien, hvor der er dokumenteret effekt, men også det, at man prøver at håndhæve den aldersgrænse på 18 år, der er, er meget vigtige redskaber. Vigtigt at tilføje er måske, at der er mange andre redskaber, som måske kunne have endnu større effekt.

Min holdning er, at det absolut vigtigste, vi kan gøre på det område, er nogle helt andre ting. Det er nemlig at kigge på de priser, der er på tobak. Så sent som i dag har Politiken jo en forside, hvor der står, at tobak er rekordbilligt i Danmark i forhold til andre lande. Det er jo veldokumenteret, at lige præcis prisen er den absolut mest afgørende parameter for, om børn og unge begynder at ryge. Lige så vel tror jeg, at det ville være meget, meget vigtigt at tage fat på at udbrede den røgfri skoletid til erhvervsuddannelserne, som jo i dag er de eneste ungdomssuddannelser, der er undtaget. Så jeg ville nok starte med de to ting, hvis jeg skulle prioritere, men det behøver man jo ikke nødvendigvis. Man kan jo godt gøre mange ting på det her område.

Så for at forholde mig til SF's forslag vil jeg sige, at vi er tilhængere af neutrale tobakspakker, så den del er der ingen problemer med for vores vedkommende. Jeg synes sådan set, at det ville være en gevinst, hvis der var mindre reklamer og mindre branding, end der er i dag. Vi ved, at det allerede findes i Norge, Irland, Storbritannien, Frankrig, Australien, og den danske sundhedsstyrelse, som er direkte under ministeren, har jo også svaret Folketinget, at man mener, at det vil have en effekt her i Danmark. Så hvad er der at tabe? For mig at se ingen som helst ting. Kunne vi forebygge bare ½ pct., som DF's ordfører var inde på, uden at man efter min mening ville gøre nogen fortræd, ja, hvad er der så at tabe? Ingenting. Så lad os da bare gøre det.

I forhold til SF's andet forslag om at indføre regler om, at tobak kun må sælges fra nogle særlige kasselinjer i supermarkeder eller fra kiosker, er jeg nok noget mere tvivlende over for, om det er den rigtige vej at gå. Det er helt sikkert, at vi skal kigge på, hvordan man håndhæver aldersgrænsen. Jeg tror, at vi skal gøre nogle andre ting. Jeg tror, at det er langt vigtigere, at der rent faktisk er en kontrol. Det er der ikke i dag, og derfor er jeg også stærkt tvivlende over for, om regeringens partnerskab vil have nogen som helst effekt. Lad os kigge på nogle af de andre lande, hvor man har sat nogle andre til at kontrollere, at man håndhæver den her aldersgrænse, end politiet. Det kunne være interessant. Lad os kigge på de sanktioner, der er. Det er relativt små bøder, man kan få. Vi ved også, at hvis man i nogle lande gentagne gange overtræder de her regler, kan man miste

licensen til at sælge tobak. Der tror jeg at der er noget at hente i forhold til at kunne håndhæve aldersgrænsen.

Så det er den vej, vi vil kigge i stedet for at indføre det her, som jeg også kan se en række problemer i. Men altså, som sagt er det meget prisværdigt, at debatten bliver rejst. Der er ingen tvivl om, at det er afgørende for folkesundheden i Danmark, at vi tager hul på den her diskussion om tobak.

Kl. 11:03

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er der en kort bemærkning fra fru Jane Heitmann, Venstre.

Kl. 11:03

Jane Heitmann (V):

Tak. Enhedslistens ordfører nævner prisen som en faktor. Jeg vil bare gerne spørge, hvad Enhedslisten mener en pakke cigaretter skal koste.

Kl. 11:03

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 11:03

Stine Brix (EL):

60 kr.

Kl. 11:03

Jane Heitmann (V):

60 kr.? Tak.

Kl. 11:03

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Så der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Den næste er fru May-Britt Katstrup, Liberal Alliance.

Kl. 11:03

(Ordfører)

May-Britt Katstrup (LA):

Tak for det. Der er ingen tvivl om, at rygning både er farligt og usundt. Det ved vi, og det ved hele befolkningen, og det er den blevet oplyst om lige siden begyndelsen af 1970'erne. Det har formentlig været medvirkende til, at antallet af rygere er faldet med ca. 1 pct. om året lige indtil for 6 år siden, hvor antallet stagnerede.

Rygeloven kom for 10-11 år siden, og det er ikke, fordi jeg vil påstå, at det er rygeloven, som har fået antallet til at stagnere eller måske ligefrem stige lidt. Jeg vil blot gøre opmærksom på, at antallet af rygere altså er faldet hvert år i ca. 40 år *uden* rygelov, og at den udvikling er vendt, mens vi har haft rygelov.

Det her forslag lægger op til yderligere regulering: At tobakssalg skal ske fra en kiosk eller særlig kasselinje i supermarkeder og sælges i neutrale indpakninger. Man vil altså pålægge private virksomheder en masse omkostninger ved ombygning af supermarkeder, omlægning af produktion m.m., fordi man vil bestemme, hvordan danskerne skal leve, og fordi man fra politisk hold mener, at man bedst ved, hvad der er det gode liv for hver enkelt dansker.

Men det skal politikere ikke bestemme. Vi skal have vores personlige frihed til at leve, som vi vil, så længe det ikke skader andre. Vi har et personligt ansvar for vores eget liv. Det har unge mennesker også, og de skal lære at tage det. Hvordan skal de blive ansvarlige voksne, hvis de ikke lærer at tage ansvar som unge. Børn skal også lære at blive ansvarlige voksne, men det er ikke statens børn og ikke statens opgave eller ansvar at opdrage dem. Det er en opgave for forældre.

Vi taler så meget om, at forældre ikke skal være curlingforældre, alt imens vi er ved at skabe en omklamrende og formynderisk curlingstat. Der er mange ting, som er farlige. Vi kan ikke og skal ikke

forbyde dem alle sammen eller regulere alt for at få folk til at opføre sig, som vi synes er rigtigt. Staten skal kun beskytte os mod farer, der kommer udefra, som overfald og indbrud. Det kunne vi til gengæld gøre en hel del bedre, det skulle vi meget hellere bruge ressourcerne på.

Kl. 11:09

Uanset om regulering virker eller ej, er jeg og Liberal Alliance imod, at man griber ind over for den personlige frihed. Vi har ret og pligt til at bestemme over eget liv. Desuden kunne det være sjovt at vide, hvad SF egentlig mener med neutrale cigaretpakker. Vil man så fjerne al den død og ødelæggelse, som er på pakkerne nu, og som ikke gør dem særlig neutrale. Det vil man nok ikke. Men så lad os kalde det for standardpakker, forstået på den måde, at pakken skal være dækket med masser af ulækre billeder.

Det skal bemærkes, at den franske sundhedsminister har erkendt, at der ikke kan spores et fald i salget af cigaretter som følge implementeringen af pakkerne som standardpakker. I Norge har et medie, som hedder faktisk.no, som vistnok svarer til det danske tv-program Detektor, at der ikke er dækning for at fastslå, at standardiserede tobakspakninger virker.

I bemærkningerne til forslaget henvises til den australske ordning med standardpakker, og i et svar fra det danske sundhedsministerium fremgår det, at resultatet fra Australien er meget lille. Det er 0,56 pct. over 3 år, og det er forbundet med meget stor usikkerhed, dels fordi Australien er svær at sammenligne med Danmark, dels fordi man indførte flere ændringer samtidig i Australien.

Men som sagt: Uanset om man tror på virkninger eller ej, mener jeg og Liberal Alliance ikke, at man skal regulere adfærd, som ikke går ud over andre, og politikere skal ikke bestemme, hvordan vi skal leve. Vi har et personligt ansvar, som staten ikke skal overtage, og vi har ret til personlig frihed.

Liberal Alliance støtter selvfølgelig ikke forslaget.

Kl. 11:08

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der er et par korte bemærkninger. Først er det fru Marlene Borst Hansen, Det Radikale Venstre.

Kl. 11:08

Marlene Borst Hansen (RV):

Tak for det. Jeg har et helt kort spørgsmål til ordføreren: Synes Liberal Alliance, at der er for mange unge, som ryger?

Kl. 11:08

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 11:08

May-Britt Kattrup (LA):

Der er ingen tvivl om, at rygning er usundt, og at rygning er farligt, og derfor er det også uklogt at ryge, men det bare ikke noget, vi skal bestemme som politikere. Alle ved, at det er farligt. Man har et oplyst grundlag, og så må man selv tage en beslutning derom.

Kl. 11:08

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru Marlene Borst Hansen.

Kl. 11:08

Marlene Borst Hansen (RV):

Men nu er det jo ikke sådan – sådan som jeg har forstået det i hvert fald – at Liberal Alliance slet ikke går ind for regulering på nogen områder. Der er jo masser af regulering, som Liberal Alliance går ind for. Ordføreren siger selv, at det her er farligt. Ja, det er farligt at ryge. Er der slet ingen form for regulering, som ordføreren synes at vi skal have, når det handler om cigaretter?

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 11:09

May-Britt Kattrup (LA):

Det er rigtigt, at det er farligt at ryge. Det er farligt for en selv, og det er rigtigt, at vi vil regulere rigtig mange ting. Vi vil regulere alt det, som der er farligt for andre. Staten skal beskytte os mod indbrud, mod tyveri, mod overfald, og det burde man så i øvrigt bruge flere ressourcer på. Så vi vil da klart regulere, og alle steder, hvor mange mennesker er samlet, er der behov for regulering – sådan er det – men man skal bare holde sig til at regulere det, som går ud over andre.

Kl. 11:09

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:09

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det. Jeg vil også bare kort spørge: Støtter Liberal Alliance målet om en røgfri generation i 2030?

Kl. 11:09

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Ordføreren.

Kl. 11:09

May-Britt Kattrup (LA):

Igen er der ingen tvivl om, som jeg har sagt før, at det er farligt og det er usundt at ryge, og derfor er det da rigtigt godt, hvis man ikke ryger, for det får man det dårligt af, man kan dø, man kan blive syg, man kan få et dårligt liv af det. Det er der slet ingen tvivl om, og derfor er det da godt for den enkelte måske at lade være med at ryge, men det er den enkelte selv, der skal vurdere det. Det ikke mig, der skal vurdere det, eller ordføreren fra SF.

Kl. 11:10

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru Kirsten Normann Andersen.

Kl. 11:10

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg vil bare gerne takke ordføreren for et opliste alle de sundhedsskadelige forhold, der er ved rygning. Det er jo lige netop også grunden til, at det giver rigtig god mening at forebygge, for det er rigtig, rigtig dyrt for sundhedssektoren, hvis vi alene skal behandle. Så jeg vil bare spørge Liberal Alliance, om de er indstillet på at afsætte de nødvendige midler til øget behandling, hvis ikke vi når målene om en røgfri generation i 2030 eller et af de andre mål om at reducere rygning og de skadelige virkninger.

Kl. 11:11

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:11

May-Britt Kattrup (LA):

Der er to ting i det. Hvis man tager de direkte udgifter kun til behandling og til afgifter, betaler rygerne cirka dobbelt så meget i afgifter, som det koster sundhedsvæsenet at behandle dem. Det er den ene ting. Selv om det ikke var sådan, er det sådan, at når vi har valgt et kollektivt, skattefinansieret sundhedsvæsen med lige og fri adgang

for alle, må vi også finde os i, at der er nogle udgifter til behandlinger, som er selvforskyldte, ligesom hvis vi har været på skiferie og kommer hjem med benskader. Hvis vi har løbet maratonløb, hvis vi har gjort andre ting, som gør, at vi har skader, selv om det er selvforskyldt, må vi indstille os på, at det er de udgifter, som der er i det danske sundhedsvæsen. At vi har fri og lige adgang til sundhedsvæsenet og det er kollektivt og skattefinansieret, skal ikke misbruges til at adfærdsregulere befolkningen.

Kl. 11:12

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak. Fru Stine Brix, Enhedslisten.

Kl. 11:12

Stine Brix (EL):

Tak til Liberal Alliance for en flammende frihedstale. Jeg synes, den klinger ekstremt hult. Altså, virkeligheden er jo den, at når man ryger, bliver man stærkt afhængig, og derfor kan vi også se, at når rygerne bliver spurgt, svarer de, at de faktisk gerne vil af med den røg, som de er afhængige af. Hvor meget frihed er der egentlig i det? Det er for mig at se en ekstremt begrænset frihed.

En anden ting, som jeg synes klinger ekstremt hult, er, at ordføreren kommer med sådan en flammende tale om, at staten slet ikke skal blande sig. Alligevel er Liberal Alliance en del af en regering, som helt klart sætter mål på det her område, og som ifølge regeringen selv også tager initiativer for at animere befolkningen til at ændre adfærd. Det er jo præcis det samme som det, vi andre foreslår. Det er bare nogle andre typer forslag.

Altså, den her frihedstale hænger slet ikke sammen med det, som Liberal Alliance reelt gør. Alternativt skulle Liberal Alliance reelt arbejde for, at vi helt fik fjernet en tobaksafgift og derfor kunne få en pakke cigaretter til en pris af 10 kr. Man skulle arbejde for, at der ikke længere skulle være rygeforbud på skolerne. Man skulle arbejde for, at der ikke var en aldersgrænse, i forhold til hvornår man må købe tobak. Men ingen af de ting har jeg hørt Liberal Alliance foreslå.

Kl. 11:13

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak. Så er det ordføreren.

Kl. 11:13

May-Britt Katstrup (LA):

Det er en underlig indgangsvinkel at have, at man skal indføre yderligere forbud i den personlige frihed for at sikre mere personlig frihed. Det var det, Enhedslistens ordfører startede med. Ordføreren siger, at der ikke er nogen frihed i at være syg. Nej, det er der ikke, det er jeg helt enig i. Men at indføre forbud mod, hvad man kan udsætte sin egen krop for, og hvad man selv kan foretage sig, for at skabe yderligere personlig frihed hænger ikke sammen for mig overhovedet.

Kl. 11:13

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Fru Stine Brix.

Kl. 11:13

Stine Brix (EL):

Vi er uenige om, hvad frihed er i den her sammenhæng. Derfor siger jeg, som jeg gør. Men jeg spørger Liberal Alliances ordfører, som mener, at det her er en vigtig frihedskamp: Er Liberal Alliance så klar med nogle forslag, som fjerner noget af den regulering, vi har på det her område i dag? Ønsker man at fjerne de afgifter, som eksisterer allerede i dag, og som udgør omkring tre fjerdedele af prisen på en pakke tobak? For det er indgriben fra statens side, curlingstaten må vi forstå. Ønsker man at fjerne den aldersgrænse, der er på, at

man skal være 18 år for at købe tobak? Eller er der andre af de her reguleringer, vi allerede har i dag, og som er den forfærdelige curlingstats angreb på den enkeltes frihed, som Liberal Alliance arbejder for at fjerne?

Kl. 11:14

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo, ordføreren.

Kl. 11:14

May-Britt Katstrup (LA):

Der er mange af de forbud og reguleringer, der eksisterer i dag, som Liberal Alliance ikke har lagt stemmer til, som vi har stemt imod, og det vil vi gøre igen, hvis der kommer yderligere forslag til reguleringer og forbud. Vi har p.t. ingen planer om at rulle noget af det, der eksisterer, tilbage.

Kl. 11:15

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er der en ny ordfører, og det er fru Pernille Schnoor, Alternativet. Værsgo.

Kl. 11:15

(Ordfører)

Pernille Schnoor (ALT):

Tak. Først og fremmest tak til SF for at fremsætte dette gode beslutningsforslag. Lad mig starte med at slå fast, at i Alternativet har vi den holdning, at børn og unge slet ikke skal ryge, at færre skal ryge, og at vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at forebygge, at flere begynder at ryge, og at flere får kræft. Så derfor stemmer vi for det her forslag. Og det var også derfor, at vi i marts sidste år fremsatte et beslutningsforslag om at sætte afgiften op, som der desværre ikke var andre partier der stemte for. Jeg håber, der er nogle, der er blevet kloge i mellemtiden.

Regeringen og ministeren kender naturligvis godt til de skadelige virkninger, som cigaretter har, så jeg vil ikke stå og remse dem op her. For regeringens målsætning er jo netop, at vi skal have den første røgfri generation i 2030. Det er godt, og det er ambitiøst. Derfor kan det også undre, at regeringen gør så lidt, for ikke at sige nærmest ingenting, og stort set overlader ansvaret til detailhandelen. Hvordan hænger det sammen?

Sundhedsstyrelsen beskriver i en netop offentliggjort undersøgelse, hvordan antallet af rygere ikke er faldet siden 2011. Altså, i 6 år er det ikke faldet, og hver femte dansker ryger stadig væk. Det er altså ikke lykkedes på 6 år at få færre danskere til at ryge, på trods af at 72 pct. af de personer, der ryger eller har røget, slet ikke ville ryge, hvis de skulle leve deres liv om. Jeg håber, ministeren er enig i, at det kan og skal gøres bedre, og at vi skal gøre mere.

Det er almindelig kendt, at supermarkeder stiller ting som slik og andre varer, som man kalder impulsvarer, tæt ved kassen for at friste folk til at gøre impulskøb, når nu de står i kø og keder sig ved kassen. Det virker nemlig. Så derfor mener jeg, det er dybt uacceptabelt, at vi i Danmark tillader, at man gør det samme med cigaretpakker. Cigaretter præsenteres ofte i en fin glasmontre lige foran kasseeks-pedienten eller i et bredt, farverigt udvalg bag kasseeks-pedienten – med flotte fristende design, stor kreativitet og et enormt udvalg.

Ifølge Sundhedsstyrelsen er rygning den enkeltfaktor, der har størst negativ betydning for den danske folkesundhed. Rygning er, som flere har nævnt i dag, skyld i en fjerdedel af alle dødsfald i Danmark. Det ved alle vi, som står her i dag som ordførere for sundhedsområdet, godt. De fleste rygere starter med at ryge i teenageårene, og det er derfor særlig vigtigt at forsøge at påvirke unge til ikke at begynde at ryge. Ifølge Sundhedsstyrelsens seneste undersøgelse fra starten af 2018 er størstedelen af dem, der starter med at ryge, faktisk under 18 år, og derfor må vi gøre alt, hvad vi kan, for at ændre

på den tendens. Selv detailhandelen prøver at råbe os op; Coop forsøger at få politikere til at stramme reglerne for markedsføring.

Kl. 11:20

For at runde af vil jeg sige, at i Alternativet mener vi, at man skal gøre alt for at få færre til at ryge og særlig for at få færre unge til at ryge. Alt andet er uansvarligt. Vi skal skrue på de håndtag, vi har. Udsalgspriserne skal sættes op, pakkerne skal gøres mindre attraktive, og de skal ikke sælges lige ved siden af ekspedienten for at friste så meget som muligt. Tak for ordet.

Kl. 11:18

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak. Fru Stine Brix, Enhedslisten.

Kl. 11:19

Stine Brix (EL):

Tak for det. Jeg har hørt ordføreren sige mange gange, at Alternativet fremsatte et beslutningsforslag om at hæve priserne på tobak, men at der ikke var nogen, der bakkede det op. Og det vil jeg bare lige korrigere, for vi sagde helt klart til den førstebehandling, at vi var positive over for det forslag. Forslaget har aldrig været til afstemning her i salen, så vi har selvfølgelig ikke stemt om det. Men jeg vil sige, at vi har længe ment og mener stadig væk, at priserne på tobak bør stige – bare lige for at få den misforståelse rettet her.

Kl. 11:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 11:19

Pernille Schnoor (ALT):

Det, jeg siger, er, at der ikke var nogen partier, der støttede vores beslutningsforslag i salen, altså sagde ja til, at de ville støtte op om beslutningsforslaget. Det gjorde Enhedslistens skatteordfører, som var på talerstolen, heller ikke.

Kl. 11:19

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Fru Stine Brix.

Kl. 11:19

Stine Brix (EL):

Det er ikke rigtigt. Jeg kigger på den tale, der er fra den debat, og det, han afslutter med at sige, er:

»Med de bemærkninger vil jeg sige, at vi sådan set også ønsker at kigge på at hæve afgifterne på tobaksvarer, og derfor er Enhedslistens stillingtagen til det her forslag, at vi er positivt indstillet over for forslaget.«

Sådan slutter det, og han siger det også tidligere. Så derfor vil jeg bare rette den misforståelse og sige, at det ikke er en ny holdning fra Enhedslistens side, for den har vi haft længe. Den havde vi også til den debat, og den har vi også i dag.

Kl. 11:20

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Ordføreren.

Kl. 11:20

Pernille Schnoor (ALT):

Det glæder mig meget. Sådan som jeg husker debatten i salen, sagde han i løbet af talen, at I ikke kunne støtte op om forslaget, men var positive over for at kigge på noget, hvor der samtidig blev skabt nogle andre politiske forslag i forbindelse med det sociale aspekt af det at ryge. Men jeg kigger gerne på det igen for at være helt sikker på, hvad det er, jeg udtaler mig om.

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere spørgsmål. Den næste ordfører er fru Marlene Borst Hansen, Radikale Venstre. Og det er som ordfører. Værsgo.

Kl. 11:21

(Ordfører)

Marlene Borst Hansen (RV):

Først og fremmest vil jeg takke SF og fru Kirsten Normann Andersen for at fremsætte det her forslag til folketingsbeslutning. Inhaleret tobaksrøg har skadelige effekter på alle organer i hele kroppen, og rygning er et enormt problem for folkesundheden. For unge mennesker, som begynder at ryge, og som fortsætter med det, gælder det, at halvdelen vil dø af sygdomme, som er relateret til deres rygning. En fjerdedel vil blive ramt, før de fylder 70, og disse rygere vil i gennemsnit miste 23 år af deres liv. Alligevel er der faktisk i dag flere unge, der begynder at ryge, på trods af de seneste års initiativer.

Det er alarmerende, og det er utrolig bekymrende, fordi vaner i værste tilfælde kan følge med hele livet. Faktisk fortryder mere end fire ud af fem dagligrygere, at de nogen sinde er startet med at ryge, og det siger noget om, hvor svært det er at give slip på nogle vaner, når man først er startet med at ryge i sin ungdom. Og det bekymrer mig.

Jeg har selv en teenager derhjemme – en 18-årig, som jeg for alt i verden gerne vil have lever et sundt og langt liv. Det, jeg oplever, er, at der på de sociale medier, som han følger, f.eks. hans Instagram, er unge mennesker – unge i hans omgangskreds – som lægger billeder op af særlige mærkevarecigaretter, som åbenbart er mere hippe og anerkendte end andre.

Jeg og Radikale Venstre synes, at alt, der kan begrænse, at unge starter med at ryge, er godt, og det er tiltag, som vi støtter. SF's forslag er et bud. Der findes mange flere bud, men i dag vil jeg nøjes med at forholde mig til det konkrete beslutningsforslag.

Radikale Venstre kan støtte forslaget om at fjerne mærkerne, gøre cigaret pakkerne neutrale. Der skal ikke være nogen som helst brandingværdi i cigaretmærker. At det så samtidig åbenbart også – kan jeg forstå ved at læse ned i teksten – kan øge effekten af de påtrykte sundhedsadvarsler, er udelukkende en fordel.

I forhold til delen om, at tobakssalg skal ske fra en kiosk eller en særlig kasselinje i supermarkedet, er vi lidt mere usikre. Jeg har haft lidt svært ved at finde ret meget evidens for forslaget, altså: Virker det? Vi vil stemme for beslutningsforslaget, fordi vi synes, det med de neutrale pakker er rigtig godt, men den del, der handler om den særlige kasselinje, har vi altså lige brug for at få dyrket lidt mere.

Kl. 11:24

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Og så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Kirsten Normann Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:24

(Ordfører for forslagsstillerne)

Kirsten Normann Andersen (SF):

Tak for det, og mange tak for de mange positive tilkendegivelser, der også har været undervejs i behandlingen af det her forslag. Jeg kan egentlig ikke rigtig selv komme i tanke om et mål, der er større enighed om, end at vi ønsker os en røgfri generation 2030. Det er næsten alle sundhedsordførere enige om. Det vil vi, fordi vi alle sammen erkender, at tobaksrygning er sundhedsskadeligt, og hvem vil ikke gerne forhindre, at fremtidens generationer skal slås med afhængighed og skadevirkninger, som tidligere generationer har gjort.

Igennem forskellige samlinger har netop en røgfri generation 2030 også været et tema. Desværre går det bare ikke så godt, som vi drømmer om. Faktisk er antallet af nye rygere igen stigende, og det er særlig bekymrende, at debutanterne desværre ofte er under 18 år.

Igen og igen kan medierne dokumentere, at unge under 18 år uden problemer kan købe tobak. Og det her forslag er da også direkte inspireret af sådan en undersøgelse. Det er nemlig set med SF's øjne fuldstændig uacceptabelt, at detailhandlen på trods af gentagne eksempler ikke har fået styr på at håndhæve aldersgrænsen for salg af tobak.

Og så er det måske forståeligt nok, for i mange supermarkeder er det nemlig ofte unge, som selv er under 18 år, som sidder bag kassen med en – og jeg kan næsten ikke beskrive det mere malerisk, end Dansk Folkepartis ordfører gjorde det – en stor kø, hvor man tålmodigt venter på sin tur. Og jeg synes derfor ikke, det er særlig svært at forestille sig, at den unge kassemedarbejder, som skal bede om legitimation, måske endda af kammeraterne, synes, at det kan være en lille smule vanskeligt.

Et skridt i den rigtige retning kunne derfor være at fjerne salget af tobak helt fra kasselinjerne eller begrænse det til nogle udsalgssteder – kiosker eller særlige kasselinjer – bemandet med erfarne medarbejdere og rigtig gerne, set med mine øjne, voksne medarbejdere. Det giver også mening at relancere forslaget om anonyme pakninger, som jf. erfaringer fra bl.a. Australien netop har en positiv effekt.

Man kan givet også tage andre metoder i anvendelse. Det er vi i SF faktisk åbne over for, og vi har også flere forslag til det. Det seneste eksempel, som vi har drøftet, og som Enhedslisten også har nævnt, er prisen, som jo bestemt også har en betydning for antallet af nye rygere.

Så uagtet at der ikke uden videre er opbakning til forslaget, som det ligger her, lytter jeg mig alligevel til, at vi alle sammen holder os målet for øje, nemlig en røgfri generation 2030, og jeg lytter mig også frem til en anerkendelse af, at udviklingen altså er gået i stå. Den er endda på visse områder gået tilbage.

Det bør give grobund for en videre drøftelse i udvalget, måske med henblik på at opnå enighed om netop de forslag, som kan hjælpe os med at vende udviklingen igen, herunder tænker jeg på som minimum at sikre, at detailhandlen i det mindste overholder loven. Det er vel egentlig ikke for meget forlangt.

Så jeg vil sige stor tak for debatten og håber, at vi kan få en videre drøftelse i udvalget med henblik på de der nuancer, altså at det så alligevel kunne hjælpe os til at blive enige om en retning, så vi også får løst lige præcis det her problem, som jo bare er et af mange.

Kl. 11:27

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru May-Britt Katstrup, Liberal Alliance.

Kl. 11:28

May-Britt Katstrup (LA):

Tak for det. Jeg vil bare høre: Hvis udgangspunktet er, at vi skal fjerne varemærker fra alt, hvad der er usundt, vil SF så i fremtiden også komme med forslag om at fjerne varemærker på slik, chips, sodavand, mad fra McDonalds og flæsketeg osv.? Eller hvor går grænsen for SF?

Kl. 11:28

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:28

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg tror i og for sig ikke, at vi i SF ville være afvisende over for at give forbrugere større oplysning om det sundhedsskadelige ved at

spise chips eller drikke sodavand ved f.eks. at oplyse om kalorieindholdet, eller hvad der nu ellers kunne være aktuelt. Det ville jeg ikke være afvisende overfor.

Kl. 11:28

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Fru May-Britt Katstrup.

Kl. 11:28

May-Britt Katstrup (LA):

Nu er der ikke kun tale om oplysning, for det er jo det, vi er helt enige om, altså at man kan oplyse og informere og gøre ved. Men vil SF komme med forslag om at ændre lovgivning og regulere yderligere på det her område?

Kl. 11:29

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:29

Kirsten Normann Andersen (SF):

Jeg synes simpelt hen, at det her emne er alt for alvorligt til at indtage alle mulige andre scenarier i forhold til, hvad man aktivt skal gøre for at imødekomme de sundhedsskadelige virkninger af rygning. Alle ved – og det er noget, som Kræftens Bekæmpelse igen og igen bekræfter – at lige præcis det forhold, at vi får stoppet antallet af nye rygere, kan være epokegørende i forhold til en røgfri generation 2030. Og det kan under alle omstændigheder være med til at løse et ganske alvorligt sundhedsproblem, som også koster samfundet dyrt, men ført og fremmest er dyrt rent menneskeligt. Så der skal være oplysning til borgerne om samfundet, men det mindste, vi som voksne kan gøre, er at sørge for, at vores børn ikke har adgang til at købe cigaretter på ulovlig vis.

Kl. 11:30

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Sundheds- og Ældreudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 121:

Forslag til lov om ændring af barselsloven. (Fraværsret til fædre og medmødre, hvis barnet er dødfødt, dør eller bortadopteres inden den 32. uge efter fødslen samt fraværsret til begge adoptanter, hvis barnet dør inden 32 uger efter modtagelsen af barnet).

Af beskæftigelsesministeren (Troels Lund Poulsen).
(Fremsættelse 20.12.2017).

Kl. 11:30

Forhandling

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet, og det er hr. Rasmus Horn Langhoff, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:30

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

Når en familie rammes af den tragedie, det er at miste et spædbarn, så er det, at vi som samfund skal rykke sammen og passe på hinanden. Det er vi ikke gode nok til i dag. Mødre beskyttes klogeligt med 14 ugers sorgorlov, mens fædre overlades til sig selv og forventes at tage på arbejde og bearbejde sorgen i smug, vel vidende at moren sidder derhjemme og græder alene. Derfor er det her lovforslag godt og rimeligt, som beskytter fædrenes ret til sorgorlov ved spædbarnsdød, og dermed også beskytter danske børnefamilier.

Så derfor skal der lyde en tak til SF og SF's tidligere folketingsmedlem Pernille Vigsø Bagge, som jo allerede gjorde Folketinget opmærksom på den her problemstilling i 2007. Og jeg vil sige særlig tak til Landsforeningen Spædbarnsdød for det store arbejde og de rørende fortællinger fra ikke mindst fædre, som jo selv har oplevet at gå ned med flaget, fordi vi som samfund ikke har været gode nok til at passe på hinanden. Også tak til mine kolleger for, at der endelig tegner sig et flertal for at gøre det her forslag til virkelighed forhåbentlig meget snart. Der er fuld opbakning fra Socialdemokratiets side, og det har der været hele vejen igennem.

Et element, som jeg vil opfordre både regeringen og mine kolleger i Ligestillingsudvalget til at vi får kigget på i udvalgsbehandlingen, er den del, der handler om lønmodtagerens pligt til at underrette arbejdsgiveren om brug af den her rettighed. Jeg kan godt sætte mig ind i arbejdsgivernes ønsker om at kunne planlægge bedre, men vi skal også huske, at det her er en helt særlig tragisk situation, man som forældre står i. Det slår benene væk under både far og mor, og vi skal sørge for at tage de særlige hensyn til, at man i den her særlige situation kan have svært ved at overholde helt almindelige varslingshensyn til punkt og prikke.

Derfor vil jeg også appellere til, at vi får kigget på det her i udvalgsbehandlingen fremadrettet og ser på, om vi kan finde et fornuftigt kompromis, der tager de nødvendige hensyn til alle parter. Det håber jeg i hvert fald at vi kan.

Men det er ikke desto mindre et godt lovforslag. Det her er endnu en god dag for en socialdemokratisk ligestillingsordfører, og jeg vil sige godt kæmpet til os alle sammen.

Kl. 11:33

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru Karina Adsbøl, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:33

(Ordfører)

Karina Adsbøl (DF):

Tak for det. Det er en rigtig god dag i dag, hvor vi skal behandle dette forslag om retten til sorgorlov, og med forslaget ligestiller vi begge forældre. Vi indfører ret til fravær på 14 uger, hvis barnet er dødfødt eller bortadopteret inden 32. uge efter fødslen, således at forældrene ligestilles efter barselsloven.

Det er en kæmpe sorg, når man som forældre mister et barn, uanset hvilken alder barnet har. Det er et vigtigt emne, som vi før har drøftet – også under den tidligere regering – men vi fandt ikke en løsning. Men det har vi så fundet nu. Regeringen og Dansk Folkeparti har afsat midler i finansloven til at ligestille forældre, for uanset om man er mor eller far, er det en stor sorg at miste et barn.

Den lovgivning, vi har i dag, tilgodeser moren, som har ret til 14 ugers fravær, mens faren kun har ret til 14 dage. Dansk Folkeparti finder det både rimeligt og retfærdigt at ligestille forældrene, så de får mulighed for i hvert fald at kunne vælge at tage orlov – en reel ligestilling mellem kønnene på det her område.

Der er mange forskellige måder at tackle sorgen på, og der er ikke noget, der er forkert eller mere rigtigt end noget andet, og det er meget forskelligt, hvad den enkelte familie har behov for i den sorg, de står med. Derfor er det også vigtigt at respektere forældrenes valg, uanset om de vælger at afholde deres sorgorlov.

Det her forslag retter op på en historisk ulighed i barselslovens regler, og der er tale om en klar forbedring af forældrenes mulighed for sammen at bearbejde den sorg, det er at miste et lille barn.

Der har været en række bemærkninger fra høringsparterne vedrørende varslingsreglen. De mener, at det er uhensigtsmæssigt at fastsætte en varslingsfrist, i forbindelse med at man mister et barn, og opfordrer til, at denne bestemmelse udelades eller eventuelt blødes op. Det er noget, vi i Ligestillingsudvalget også følger op på, og vi har sendt spørgsmålet over til ministeren i går.

Dansk Folkeparti støtter lovforslaget. Vi synes, det er et rigtig godt lovforslag, og vi synes også, vi har haft en god dialog og en god drøftelse på tværs af partierne her i Folketinget.

Kl. 11:35

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er lige et spørgsmål fra hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 11:36

Rasmus Horn Langhoff (S):

Tak for talen. Det er i virkeligheden bare en kvittering for, at Dansk Folkeparti også har øje for de problemstillinger, der kan være ved en varslingsfrist. Der vil jo være mange steder, hvor man bare løser det helt fornuftigt. Hvis vi i loven her kan gardere os imod, at der ikke lige pludselig er nogle, der vil komme i klemme i det her, vil det jo være rigtig godt. Så det er bare en kvittering for, at I også har øje for det.

Kl. 11:36

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:36

Karina Adsbøl (DF):

Jeg synes i hvert fald, det er vigtigt, at vi får en dialog om betydningen af det, også i forhold til om det kan have nogle uhensigtsmæssige konsekvenser. Dem må vi jo tage bl.a. i Ligestillingsudvalget, men også med beskæftigelsesministeren.

Kl. 11:36

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Så er det hr. Mads Fuglede, Venstre.

Kl. 11:37

(Ordfører)

Mads Fuglede (V):

Tak for ordet. Det er ikke et nyt forslag, vi i dag diskuterer. Forslaget udspringer af SF's beslutningsforslag B 108, som blev behandlet i foråret 2017. Allerede dengang mødte forslagsstillerne stor sympati for deres forslag om at indføre lige adgang til sorgorlov for begge forældre og medmødre. Af beretningen til forslaget fremgår det også, at partierne er enige om at prioritere problemet med den manglende ret til fravær for fædre og medmødre i forbindelse med finanslovsaftalen for 2018 ved fremsættelse af et lovforslag i Folketingsåret 2018, og det er altså det forslag, vi i dag behandler.

Som vi også fremførte i forbindelse med behandlingen af B 108, er det et meget vigtigt forslag, som møder stor opbakning fra Venstre. Man skal ikke gå på akkord med uretten, og det er en uret, at man ikke har haft lige vilkår på det her område. Sorg sonderer som

bekendt ikke mellem mor og far eller mellem mor og medmor, og derfor skal vores barselslovgivning naturligvis heller ikke gøre det.

Med dette lovforslag sikrer vi, at de familier, som rammes af den ubærlige tragedie, det er at miste et barn, får ro og tid til sammen at komme igennem en meget tung og svær periode. Det kan ikke lindre sorgen meget, men det gør rammerne om den personlige sorg nemmere.

Jeg glæder mig over, at vi har kunnet arbejde os frem til en god og varig løsning til gavn for de mennesker, som loven berører. Det er en meget glædelig dag. Tak for ordet.

Venstre støtter naturligvis lovforslaget.

Kl. 11:38

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til Venstres ordfører. Der er ikke nogen korte bemærkninger.

Den næste ordfører er hr. Jesper Kiel, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:38

(Ordfører)

Jesper Kiel (EL):

Tak. Som forældre er man jo selvfølgelig ikke et sekund i tvivl om, at hvis man mister et barn, så er det en stor sorg. Det er det naturligvis både for en far, en medmor eller en adoptant. Derfor er det her lovforslag jo et vigtigt skridt for ligestillingen, altså at man anerkender, at begge forældre, herunder adoptivforældre, kan rammes hårdt af den sorg, der følger af at miste et barn enten ved fødslen, i barnets første uger eller ved bortadoption. Derfor hilser Enhedslisten det her forslag meget velkommen.

I Danmark har vi fortsat problemer med at sikre forældre lige rettigheder til barsel, så det her forslag er jo et skridt i den rigtige retning. Men den her situation, som forældrene befinder sig i, betyder jo også, at man faktisk på grund af sorgen måske kan overse, at man har de her meget skarpe tidsfrister for at meddele arbejdsgiveren, at man ønsker sorgorlov. Derfor vil vi gerne på linje med nogle af de andre ordførere have taget det op: Kan vi få blødt det her op, så man ikke netop på grund af sorgen mister retten til sorgorlov i den særlige situation, som man står i?

Så vi bakker op om forslaget. Vi vil gerne afslutningsvis rose SF for at have rejst det her forslag og også Socialdemokratiets ligestillingsordfører, Rasmus Horn Langhoff, som har knoklet for det og for at få ændret de her regler om sorgorloven. Så tak for det. Enhedslisten støtter forslaget.

Kl. 11:40

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste ordfører er fru May-Britt Katstrup.

Kl. 11:40

(Ordfører)

May-Britt Katstrup (LA):

Tak for det. At miste sit barn må være noget af det værste, man overhovedet kan opleve, og det er selvfølgelig en forfærdelig oplevelse for alle forældre og ikke kun for mor. Derfor er det også glædeligt, at der med den her lov indføres ligestilling i forbindelse med sorgorlov, hvis man er i den ulykkelige situation at miste sit barn inden 32. uge efter fødsel eller modtagelse af et adopteret barn. Loven vil give forældre ret til 14 ugers fravær i forbindelse med et barns død i løbet af de første 32 uger. Det er godt, at vi får øjnene op for de mange moderne familieformer og hele tiden arbejder for ligestilling mellem kønnene i forbindelse med forskellige familiesituationer. Liberal Alliance støtter forslaget.

Kl. 11:41

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Roger Courage Matthisen, Alternativet. Værsgo.

Kl. 11:41

(Ordfører)

Roger Courage Matthisen (ALT):

Det er en god dag for ligestillingsområdet med L 121, forslag til lov om ændring af barselsloven, som giver ret til 14 ugers fravær til begge forældre. Så som udgangspunkt støtter Alternativet det naturligvis. Vi er meget positive over for lovforslaget.

Intentionen er god: at udbrede forståelsen til forældreskab og den sorg, der kommer, uanset om man har bortadopteret eller man har mistet et barn. Det er skrøbeligt, synes jeg, at stå og tale om, og derfor synes vi også, der mangler lidt. Jeg synes, at den her lovændring er utidssvarende i forhold til de samfundsstrukturer, vi har i dag. Vi skal i højere grad rette os ind mod, at vi har nogle utraditionelle familiekonstellationer, at vi har regnbuefamilier. Det, der er iøjnefaldende for mig, er eksempelvis, at man medregner medmødre, men at man ikke medregner medfædre i lovændringen. Så der er et problem med, at vi i høringsprocessen ikke har haft hørt Foreningen Far eller forældreforeninger i forhold til LGBTI-segmentet, og på den måde synes jeg, at vi i højere grad skal have en bedre forståelse af, hvad det er for nogle nye familiestrukturer, vi har at forholde os til i vores land. Så det kunne være rart at vi tager det med.

I forhold til varslingspligten er vi enige: Det skal vi se på i udvalget. Ellers er vi meget, meget positive over for lovforslaget. Så forhåbentlig kan vi sammen med ministeren se på utraditionelle familiekonstellationer, regnbuefamilier og også få det indarbejdet i lovforslaget. Det var ordene.

Kl. 11:43

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Fru Marianne Jelved, Det Radikale Venstre.

Kl. 11:43

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Tak. Det Radikale Venstre støtter selvfølgelig også det lovforslag, vi behandler nu. Vi har været med i forhandlingerne i forskellige sammenhænge, og jeg kan sige, at jeg selv er ret overrasket over, at vi skal frem til 2017-18, før vi begynder at se på ligestillingsbehov på det her område. For når man mister et barn, er det jo et familieanliggende – det er jo ikke bare et anliggende for moren.

Jeg vil gerne kvittere for, at det har kunnet lade sig gøre så hurtigt, da vi blev opmærksomme på det, og at vi har kunnet få en meget bred enighed omkring løsningen, og at regeringen også er gået positivt ind i den her sammenhæng, så vi kan få ligestillingsreglerne gennemført på det her meget sørgelige område – men berettiget er det.

Kl. 11:44

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så er det fru Trine Torp, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:44

(Ordfører)

Trine Torp (SF):

Selv om omstændighederne omkring det, vi drøfter i salen i dag, er ufattelig triste, så tillader jeg mig alligevel som familie- og ligestillingsordfører at være glad.

Lovforslaget, som vi behandler i dag, sikrer, at fædre og medmødre og adoptanter får ret til 14 ugers sorgorlov i forbindelse med et

barns død eller bortadoption inden den 32. uge efter fødslen eller modtagelsen af barnet. Det er en vigtig hjælp for de mennesker, som havner i den allertungeste sorg, man kan forestille sig; og på den baggrund er der grund til at være glad.

Det er næsten ikke til at forestille sig, hvor stor en sorg det må være for de forældre og de familier, som skal gennemgå det. Når det kommer til mulighederne for at få sorgorlov, har der været et mærkværdigt ligestillingsproblem, som vi nu endelig ser ud til at få løst. Moren, der mister et spædbarn, har i dag ret til 14 ugers sorgorlov, hvilket jo er godt; faren, derimod, har kun ret til 2 uger. Og det er et ligestillingsproblem, som vi som samfund selvfølgelig skal gøre noget ved.

Det handler jo grundlæggende om at anerkende, at begge forældre har ret til at sørge. Fædre eller medmødre, der mister et barn, bliver lige så hårdt ramt af sorg som moren til barnet, og derfor mener vi i SF, at det er helt rimeligt, at begge parter selvfølgelig skal have ret til 14 ugers sorgorlov. Samtidig er vi meget tilfredse med, at adoptanter også er inkluderet i det lovforslag, som regeringen har fremsat. Det er positivt, at også denne gruppe får rettigheder, der svarer til biologiske forældres rettigheder.

Ud over at anerkende begge forældres sorg er den her lovændring også vigtig i forhold til at se sorgprocessen som en, man skal igennem sammen. Det er ikke et individuelt anliggende. Med de samme rettigheder for forældrene forbedres betingelserne for, at de og eventuelt andre børn i familien kan bearbejde sorgen sammen.

Jeg hæfter mig også ved, at der i høringsprocessen bakkedes op om lovforslagets formål. Der er dog nogle organisationer, f.eks. LO og Kvinderådet, som sætter spørgsmålstejn ved de foreslåede varslingsregler for orlov, som også andre ordførere har nævnt, og om de overhovedet er hensigtsmæssige. Når et spædbarn dør inden 32. uge, kan det ofte ske meget hurtigt og uden varsel, og derfor håber jeg også, at vi i udvalgsbehandlingen kan få uddybet, hvad det er for nogle konsekvenser, de varslingsregler i praksis vil få, og eventuelt få blødt op på det, så vi sikrer, at det ikke skaber problemer i en for familien meget sårbar situation.

SF har i mange år kæmpet for at udvide retten til sorgorlov. Det beslutningsforslag, som vi fremsatte i foråret sidste år, og som det her lovforslag følger op på, var i virkeligheden det femte i rækken siden 2007, som SF har fremsat for at få ligestillet forældrenes ret til sorgorlov. Så derfor kommer det nok ikke som en overraskelse, at vi selvfølgelig bakker op om det. Det har været et langt sejt træk, men det er godt, at vi nu endelig får ligestillet forældrenes ret til sorgorlov.

Derfor vil jeg gerne takke ministeren og regeringen for at bære vores initiativ videre og Folketingets øvrige partier for så fuldstændig entydigt at bakke op. SF er selvfølgelig positivt indstillet over for forslaget.

Kl. 11:48

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Der er et spørgsmål fra hr. Roger Courage Matthisen, Alternativet.

Kl. 11:48

Roger Courage Matthisen (ALT):

Tak til ordføreren for talen, og tak til SF for, at I så vedholdende har haft fokus på det her område.

Jeg har bare lige et enkelt spørgsmål i forhold til min kommentar om, at lovændringen egentlig er utidssvarende i forhold til de familiekonstellationer, vi har i dag, og at der i lovforslaget ikke er medtaget medfædre, men kun medmødre. Kan SF støtte, at vi også skal åbne op for begrebet regnbueforældre?

Kl. 11:48

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Værsgo, ordføreren.

Kl. 11:48

Trine Torp (SF):

Ja, og jeg bemærkede det også, og jeg er sådan set enig i, at vores familiepolitik har brug for, at der kigges på, at familier er meget mangfoldigt sammensat. Men det handler også om at kigge på børnelovgivningen generelt, for det her lovforslag er bygget op i forhold til de forældre, som er registreret som barnets juridiske forældre. I dag er der i børnelovgivningen ikke den mulighed, at man kan have flere. Jeg synes, at det ligger lidt uden for det her lovforslags formål, så jeg synes, det må være noget, vi tager i anden runde.

Kl. 11:49

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Den konservative ordfører er ikke til stede, så vi går over til beskæftigelsesministeren. Værsgo.

Kl. 11:49

Beskæftigelsesministeren (Troels Lund Poulsen):

Tak for det, og ikke mindst tak for de mange meget positive bemærkninger, der har været til det her lovforslag. Lad mig også fra starten sige tak til fru Trine Torp fra SF for en flot ordførertale og også et flot politisk arbejde, som jo har ført frem til det lovforslag, vi så diskuterer i dag på baggrund af en diskussion, vi havde i foråret, om et beslutningsforslag.

Man skylder at sige her i dag, at det jo ikke er første gang, at man har diskuteret det her spørgsmål. Det har man også gjort tidligere. Men det, der er nyt i dag, er jo, at der nu så også er skabt et lovforslag og dermed også afsat penge til at rette op på noget, som man bliver rigtig trist og ked af, og som et velfærdssamfund for længst burde have løst. Det er sådan set historien i den her sag, også når flere ordførere siger, at det da er mærkeligt, at man ikke har diskuteret det før. Det har man altså diskuteret før, men nu er der heldigvis fundet en løsning, og det synes jeg at vi skal være glade for.

For det, som jo er afgørende for den finanslovsaftale, som jeg også gerne vil sige til Dansk Folkeparti at vi sætter pris på, er jo, at vi nu har skaffet den finansiering, som giver muligheden for, at det her kan lade sig gøre. Det var fru Karina Adsbøl også inde på i sin ordførertale. Det er jo lige præcis det, der gør, at vi har tilvejebragt en finansiering, som så bliver tilgængelig for hele Folketinget, så man kan være med til at støtte det. Det er også – synes jeg – vigtigt at sige, som flere ordførere har været inde på, at lovforslaget gør op med de regler, som har været utidssvarende, i forhold til hvis man mister et lille barn, de regler, som både har været urimelige og ikke har givet mening.

Så jeg ser frem til en forhåbentlig god politisk debat, en god udvalgsbehandling, men vi lægger jo også op til, at det skal være en relativt hurtig udvalgsbehandling. Det lægger jeg så ikke op til som minister, for det har jeg ikke mulighed for, men jeg håber, at vi sammen kan sikre en hurtig udvalgsbehandling, sådan at lovforslaget kan træde i kraft hurtigst muligt. Det synes jeg at vi skylder dem, der måtte blive berørt af en så ulykkelig hændelse.

Så vil jeg selvfølgelig også gerne i den udvalgsbehandling uddybe hele det spørgsmål, som der også været i dag i forhold til varslingspligten, som jeg tror er blevet misforstået en smule. Det her er ikke for at skabe problemer for dem, der måtte benytte sig af det. Det er faktisk tværtimod netop for at sikre, at man kommer i en situation, hvor ens arbejdsgiver ved, at det her er årsagen til, at man så som mand har brug for f.eks. at benytte sig af de her regler. Men det glæder jeg mig til at vende tilbage til i skriftlig form. Jeg kan forstå, at der er stille spørgsmål, og det må vi så tage en diskussion om under den udvalgsbehandling, der finder sted.

Kl. 11:52

Kl. 11:55

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 11:52

Rasmus Horn Langhoff (S):

Ja. Vi er i hvert fald meget indstillet på at stramme tøjlerne og komme hurtigt i gang med den her udvalgsbehandling, sådan at det kan træde i kraft så hurtigt som muligt. Det er vi selvfølgelig alle sammen interesserede i. Hvilke overvejelser gør ministeren sig om de meldinger, der kommer fra en række partier, om varslingsfrister, ud over at ministeren vil udfolde, hvad der var tænkt med lovforslaget? Hvad gør ministeren sig af overvejelser i forhold til de klare signaler, der bliver sendt om, om man kunne løsne lidt op på det?

Kl. 11:53

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Værsgo til ministeren.

Kl. 11:53

Beskæftigelsesministeren (Troels Lund Poulsen):

De overvejelser, jeg gør mig, er, at jeg tror, at vi skal foranstalte en teknisk drøftelse af, hvorfor de her varslingsregler så er sat ind i lovforslaget. Og det er jo, fordi man går fra en situation, hvor det før har været en mor, som arbejdspladsen jo har været vidende om skulle på barsel, til, at der nu kommer en anden person ind, som en arbejdsplads ikke nødvendigvis måtte vide måtte komme i den situation, at man ville benytte sig af den mulighed, man nu får. Så jeg har faktisk tænkt mig, at vi må finde en mulighed for lige at folde det her ud, sådan at man både forstår hensigten med det, og så må vi jo drøfte det, ligesom jeg altid er villig til at drøfte ting, som kan præciseres eller gøres klarere. Men det er vigtigt for mig at sige i dag: Det er faktisk også for at skabe en større sikkerhed for dem, der måtte benytte sig af de regler, vi nu forhåbentlig får vedtaget, også i forhold til deres arbejdsplads.

Kl. 11:54

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak for det. En ny bemærkning? Så skal man lige huske at trykke sig ind. Værsgo.

Kl. 11:54

Rasmus Horn Langhoff (S):

Ja. Jeg er helt opmærksom på problemstillingen. Det har jo ikke almindeligvis været et problem tidligere forstået på den måde, at moren jo alligevel skulle holde barselsorlov, så det kan gå hen og blive en problemstilling fremadrettet i en situation, hvor en far ikke havde tænkt sig at holde noget orlov, men så har behov for at holde sorgorlov sammen med resten af familien. Der vil det gå hen og blive noget, vi skal forholde os til. Det er ikke, fordi vi ønsker at være urimelige over for nogen, men det, der er vigtigt, er, at der ikke er nogen fædre eller familier, som kommer til at snuble lidt i formalia og så ender med det, som vi sidder her og er enige om at vi gerne vil beskytte, nemlig at familierne ender med at miste den ret, på grund af at de lige snubler i noget formalia. Så det hensyn håber jeg at vi lige vil tage med.

Kl. 11:55

Formanden (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ministeren.

Kl. 11:55

Beskæftigelsesministeren (Troels Lund Poulsen):

Det er jeg et hundrede procent enig i. Det tror jeg også at vi uden problemer kan finde en helt balanceret og også forståelig løsning på.

Formanden (Pia Kjærsgaard):

Tak. Og så er der ikke flere, der har bedt om ordet.
Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Ligestillingsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Så bliver der ringet af til frokostpause, og vi genoptager mødet i dag kl. 13.00.

Mødet er udsat. (Kl. 11:55).

Det sidste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 120:

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven og forskellige andre love. (Nedsættelse af integrationsydelse og omlægning af dansktillæg).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg).
(Fremsættelse 13.12.2017).

Kl. 13:00

Forhandling

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Mødet er genoptaget. Vi er nået til dagsordenens punkt 5, som er en første behandling af lovforslag nr. L 120.

Forhandlingen er åbnet, og vi starter med hr. Mattias Tesfaye, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Mattias Tesfaye (S):

Sidste sommer indgik Venstre, Liberal Alliance, Dansk Folkeparti og De Konservative en aftale under overskriften »Flere år på arbejdsmarkedet«. I den forbindelse blev det aftalt at nedsætte integrationsydelsen med 3 pct. og begrænse antallet af måneder, som modtageren af ydelsen kan få tillæg for for at kunne dansk på et vist niveau. Forslaget er, at tillægget omlægges til en bonus, der kun kan udbetales i 6 måneder. Ifølge lovforslaget, vi nu skal diskutere, er det en besparelse på ca. 10-20 mio. kr. årligt.

Socialdemokratiet er enig i, at niveauet for de sociale ydelser har betydning for tilstrømningen til Danmark, og Socialdemokratiet er også enig i, at der skal være et væsentligt incitament for at komme i arbejde og uddannelse for de nyankomne, hvis vi skal have brudt det, at alt for mange af vores nye medborgere går arbejdsløse. Socialdemokratiet mener også, at det kan være fornuftigt at have optjeningsprincipper for nogle ydelser, sådan som vi allerede har det med folkepension og førtidspension og senest med børnechecken. Alt det vejer i den ene vægtskål for integrationsydelsen.

Men vi har også siden integrationsydelsens start i sommeren 2015 fastholdt, at nogle børnefamilier bliver ramt alt for hårdt. De børn har simpelt hen for mange afsavn. Det er ikke kun samfundets ansvar, men det er også samfundets ansvar, at de kan komme på lejrskole og få en ordentlig skoletaske eller noget varmt tøj til det danske januarvejr. Det har været det her hensyn til børnene, som har fået Socialdemokratiet til at stemme imod integrationsydelsen, og det er med de samme argumenter og bekymringer, vi nu også afviser det her lovforslag. Vi ser frem til en god debat.

Kl. 13:02

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til Socialdemokratiets ordfører. Vi går videre i rækken, og så er det Dansk Folkeparti, og det er hr. Martin Henriksen. Værsgo.

Kl. 13:02

(Ordfører)

Martin Henriksen (DF):

Tak for det. Jeg kan allerede nu røbe, at Dansk Folkeparti kan støtte lovforslaget. Det er jo heller ikke så mærkeligt, da det er en udmøntning af en aftale, som Dansk Folkeparti har indgået med regeringen, og den står vi selvfølgelig bag. Det er selvfølgelig ærgerligt, at Socialdemokratiet ikke kan støtte lovforslaget, for det havde vi da fra Dansk Folkepartis side gerne set, så der var kommet et endnu bredere flertal bag nogle af de stramninger, som vi taler om her i dag. Men det, som det bl.a. helt grundlæggende handler om for Dansk Folkeparti, er, at det skal være mindre attraktivt at komme til Danmark som asylansøger og som flygtning og som familiesammenført, og det bidrager det her lovforslag til.

Vi har jo allerede genindført starthjælpen, vi kalder det så for integrationsydelsen, men det er jo dybest set en genindførelse af starthjælpen, og så kom der så et dansktillæg oveni. Det var ikke noget, der skete med Dansk Folkepartis gode vilje, men det var en del af et kompromis. Så vi har genindført starthjælpen eller startydelsen. Det bliver så reduceret yderligere med 3 pct., som dybest set betyder et par hundrede kroner for de fleste af dem, der modtager integrationsydelsen. Så sker der så også det, at noget af dansktillægget bliver omlagt til en danskbonus, fordi man i nogle tilfælde har set, at der har været nogle enkelte på integrationsydelsen, som, fordi de har fået dansktillægget, har fået mere, end hvad en dansk kontanthjælpsmodtager har fået, men det retter man op på med det her forslag.

Så alt i alt synes vi, det er et ganske udmærket forslag, og Dansk Folkeparti kan naturligvis stemme for.

Kl. 13:04

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til ordføreren. Vi er klar til at gå videre i rækken, og det er Venstres ordfører, som er hr. Marcus Knuth.

Kl. 13:04

(Ordfører)

Marcus Knuth (V):

Hr. formand, tak for ordet. Da regeringen indførte integrationsydelsen i 2015, var det både for at gøre det mindre attraktivt at søge om asyl i Danmark, men også for at få flere af de nyankomne flygtninge og udlændinge i arbejde. Det fællesskab, som man møder på en arbejdsplads, er nemlig med til at styrke de kompetencer, som kan bidrage til, at man bedre kan hjælpe i sit hjemland, når det er muligt at vende hjem igen. En nedsættelse af integrationsydelsen vil dog betyde, at integrationsydelsesmodtagere vil få mere plads under de nuværende loftstørrelser til yderligere boligstøtte osv. Derfor foreslår regeringen, at der foretages konsekvensændringer af kontanthjælpsloftet for modtagere af integrationsydelse, så de tilpasses den nye ydelsessats.

Dansktillægget fra 2015 er en anden ydelse, som skal tilskynde nyankomne udlændinge til at komme hurtigere ud på arbejdsmarkedet. Regeringen foreslår nu også med det her forslag, at dansktillægget fremover skal udbetales som seks rater på ca. 1.500 kr. pr. måned. Til slut foreslår regeringen, at der i integrationsloven indføres en skattefri danskbonus på 6.000 kr. til udlændinge, som er omfattet af integrationsprogrammet, men ikke modtager integrationsydelse.

De lovændringer, som regeringen her foreslår, skal sikre, at nyankomne asylansøgere og andre udlændinge får et større incitament til at arbejde i det tidsrum, hvor de er i Danmark. Det er ikke alene vig-

tigt for vores økonomi, men også for hele vores samfundsstruktur. Derfor støtter Venstre forslaget, og jeg skulle hilse fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de også støtter det.

Kl. 13:06

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak. Der er en kort bemærkning fra hr. Jesper Kiel, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:06

Jesper Kiel (EL):

Jeg vil gerne spørge ordføreren: Hvis man mener, at det her fører til, at flere kommer i arbejde, hvor mange forestiller man sig så at der kommer i arbejde ved at nedsætte ydelsen med 3 pct.? Og et andet spørgsmål er: Hvis det ikke hjælper, er der så en eller anden nedre grænse for, hvornår man synes at folk simpelt hen bliver for fattige i det her land, eller vil man fortsætte, indtil folk ingen penge har?

Kl. 13:06

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 13:06

Marcus Knuth (V):

Jeg har ikke et præcist tal på, hvor mange flere det er på grund af nedsættelsen på de 3 pct., men vi har jo set, at reformen af integrationsystemet, som vi er kommet med over de sidste 2½ år, herunder integrationsydelsen, har bidraget til, at massivt flere er kommet i arbejde. Det er i runde tal, hvis man kigger på flygtninge, der har været her i 3 år, gået fra at være en ud ti til at være omkring tre ud af ti. Det er jo en massiv forøgelse. Jeg forventer ikke, at den her justering vil bidrage med så meget, men jeg forventer, at den vil bidrage positivt i den rigtige retning.

I forhold til om der er en nedre sats: Målet her er ikke, at folk skal sidde parkeret på sociale ydelser. Målet er, at i det tidsrum, hvor folk er i Danmark, skal en far og en mor ud på arbejdsmarkedet. De skal ikke sidde parkeret derhjemme på sociale ydelser. Jeg synes, at det er en langt, langt større katastrofe at sidde derhjemme, end det er at gå ud og bidrage på arbejdsmarkedet.

Kl. 13:07

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Hr. Jesper Kiel, værsgo.

Kl. 13:07

Jesper Kiel (EL):

Vi har prøvet at være kontaktfamilie for nogle flygtninge. Jeg har faktisk talt rigtig meget med de her flygtninge, og det er altså virkelig ikke min oplevelse, at det er nogle, der sidder hjemme. De tager hver dag på arbejde. De afleverer deres lille barn i vuggestue eller børnehave og tager hver dag på arbejde. De får bare ikke én krone for det, for det er virksomhedspraktik efter virksomhedspraktik og skole og virksomhedspraktik. Der er jo ikke nogen af dem her, der ikke vil arbejde. Der er bare ikke nogen af dem, som har dem i virksomhedspraktik, der ansætter dem. Hvad skulle det hjælpe, at de nu bliver endnu fattigere og skal jage ugens tilbud og gratis bleer hos Venligboerne og alt muligt andet? Hvordan skal det hjælpe dem til at få et arbejde? For de er hver dag på arbejde, og de har ikke ferie, for de er også i virksomhedspraktik i hele deres ferie.

Kl. 13:08

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 13:08

Marcus Knuth (V):

Jeg synes, at tallene meget fint taler for sig selv. Vi så desværre for nylig, at blot 12 pct. af kvinderne fra Syrien, som er kommet til Danmark, er ude på arbejdsmarkedet efter 3 år – sådan som jeg husker tallene. Det er ikke for at gentage mig selv, men den integrationsindsats, vi er kommet med, har jo netop bidraget til, at vi er gået fra, at rundt regnet en ud af ti til at tre ud af ti af flygtningene generelt er kommet i arbejde efter 3 år. Men det er jo slet ikke nok. Tre ud af ti er ikke nok. Vi skal have langt flere ud på arbejdsmarkedet. Vi kan se, at integrationsydelsen, siden vi indførte den, har haft en rigtig positiv effekt. Det her vil være et yderligere skridt i den rigtige retning.

Kl. 13:08

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Den næste spørger er fru Josephine Fock, Alternativet.

Kl. 13:08

Josephine Fock (ALT):

Tak til ordføreren. Da man indførte integrationsydelsen i 2015, var der jo rigtig stærk kritik af den fra bl.a. FN's Flygtningehøjkommissariat, Institut for Menneskerettigheder og stort set samtlige ngo'er. FN's Flygtningehøjkommissariat vurderede på det tidspunkt, at integrationsydelsen ikke levede op til flygtningekonventionens artikel 23 og 24 og til Danmarks øvrige internationale forpligtelser om ikke at diskriminere. Det, som jeg undrer mig over, er, at man slet ikke tager højde for de bemærkninger i lovforslaget.

Jeg vil egentlig høre, hvordan ordføreren ser på, at man, når man nu vedtager det her lovforslag, hvor man så begrænser integrationsydelsen yderligere, går ind og diskriminerer en række borgere i forhold til de øvrige borgere her i Danmark.

Kl. 13:09

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 13:09

Marcus Knuth (V):

Jeg mener ikke, at man på nogen måde diskriminerer. Tværtimod giver man mennesker et større incitament til at komme ud og have et rigtigt arbejde i den virkelige verden, og der er altså ikke noget sundere for en børnefamilie end at have en far og en mor, der ikke sidder derhjemme parkeret på sociale ydelser, men som går ud og tager et rigtigt arbejde, bidrager til samfundet og engagerer sig i samfundet. Og det er jo det, vi har set integrationsydelsen gøre.

Så kommer ordføreren ind på, hvorvidt det her er konventionsstridigt osv. Altså, integrationsydelsen er jo en form for videreskabelse af starthjælpen, som vi havde under den tidligere blå regering, og den blev, som jeg husker det, afprøvet ved Højesteret, og der var absolut intet at komme efter. Det, man kunne sige om starthjælpen og nu integrationsydelsen, er, som jeg tidligere har sagt, at den har bidraget meget positivt til, at massivt flere er kommet i arbejde, og jeg håber da, ordføreren er enig med mig i, at det er sundt, at folk kommer ud på arbejdspladserne og bidrager til samfundet i stedet for at sidde derhjemme.

Kl. 13:10

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Spørgeren.

Kl. 13:10

Josephine Fock (ALT):

Det sidste er jeg enig i, og jeg tror også, ordføreren ved, at jeg synes, det er en rigtig god idé, at vi gør alt, hvad vi overhovedet kan, for at integrere folk i samfundet, og at de også får mulighed for at komme

ud og arbejde. Jeg er jo bare ikke enig i, at den der meget lave ydelse bidrager til det.

Nu nævner ordføreren selv starthjælpen. Det, det her lovforslag handler om, er jo at nedsætte integrationsydelsen med yderligere 3 pct. Er ordføreren slet ikke bange for, at det kan have sociale konsekvenser bl.a. for de her familiers børn i forhold til at kunne have et værdigt børneliv, om man så må sige?

Kl. 13:11

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 13:11

Marcus Knuth (V):

Jamen jeg håber da i høj grad, det har sociale konsekvenser, nemlig at det har den konsekvens, at der er flere, der går ud og får sig et arbejde, således at vi ikke ser de her parallelsamfund, ghettoområder osv., hvor man ser folk, der er kommet hertil ofte fra ikkevestlige lande, som ikke bidrager til det danske arbejdsmarked med hele den katastrofe af ting, som det medfører: børn, der ikke lærer ordentligt dansk; forældre, der ikke arbejder; kriminalitet. Altså, det er jo alt det, vi skal til livs, hvis vi vil have, at det danske samfund er et homogen samfund, som alle deltager aktivt i.

Kl. 13:11

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Med det siger vi tak til Venstres ordfører. Vi går videre til Enhedslisten, nemlig hr. Jesper Kiel. Værsgo.

Kl. 13:12

(Ordfører)

Jesper Kiel (EL):

Lovforslaget her rummer en grov forringelse af vilkårene for nogle af de økonomisk dårligst stillede og de mest udsatte mennesker i Danmark, vores flygtninge og indvandrere. Integrationsydelsen nedsættes med 3 pct., og det svarer til 370 kr. om måneden for en enlig forsørger, 260 kr. om måneden for en gift forsørger, 185 kr. for en enlig udeboende og 80 kr. for en hjemmeboende under 30 år. Det kunne man mene ikke er mange penge, hvis man er typen, der gerne spenderer et par tusind kroner på et par nye sko, men det er rigtig mange penge, hvis man er på integrationsydelse og som enlig forsøger kun får 12.300 kr., som gift forsøger 8.600 kr. om måneden, som enlig udeboende 6.200 kr. om måneden eller som hjemmeboende under 30 år 2.660 kr. De her skal nu have endnu færre penge, og man må jo spørge: Er der ikke en nedre grænse for nederdrægtigheden?

Omlægningen, som er den anden del, af danskstillægget til en bonus er også en klar forringelse. Man kan i dag opnå tillægget, hvis man har tilegnet sig nogle danskundskaber i et vist omfang, og man kan så få den her ydelse hver måned. Fremover kan man kun få den i 6 måneder. Det er positivt, at dem, der så ikke er på offentlig forsørgelse, som noget nyt kan få en skattefri bonus for at deltage i det, men det ændrer jo ikke på, at der samlet set er tale om et fattigdomsskabende forslag fra regeringens side, som selvfølgelig bliver bakket op af regeringens støtteparti, som sætter en særlig ære i at forringe vilkårene for flygtninge og indvandrere.

Vi skal også her for en god ordens skyld minde om, at nedsættelsen af integrationsydelsen jo også rammer danske statsborgere, der ikke opfylder kravet om at have holdt sig i Danmark i 7 ud af de seneste 8 år.

Begrundelsen er efter min mening som sædvanlig absurd, som den plejer at være, når det drejer sig om forringelser af økonomiske vilkår for arbejdsløse og syge mennesker. Det skal kunne betale sig at arbejde, hedder det. Som om det ikke kunne det i forvejen for de mennesker, der har så lave ydelser, som der her er tale om.

Man skal heller ikke glemme, at der også er en stor gruppe af de her mennesker, der bliver ramt, som ikke er i stand til at arbejde på grund af fysiske eller psykiske lidelser. Vi er i lovforslaget dog blevet forskånet for luftige regnestykker om, hvor mange der kommer i arbejde. Det er nok i en erkendelse af, at det bliver svært at dokumentere, at ringere og ringere ydelser bringer folk i arbejde, og at man ikke har været i stand til at dokumentere, at det generelt er et redskab, der virker.

Særlig omkring den anden del, omlægning af dansktillægget, synes jeg, at det er absurd, at man har hængt en gulerod op for nogle: Hvis de bliver bedre til dansk, får de flere penge. Mange har faktisk ikke været i stand til at række ud efter guleroden på grund af deres uddannelsesbaggrund eller andet, men dem, der nu har gjort det, fratrækker man så guleroden efter 6 måneder. Jeg tror, det er stærkt demotiverende for, at flere skal blive bedre til dansk.

Hvad er det så, det her indeholder? Der kommer ikke flere i arbejde. Der kommer ikke mere velstand i Danmark. Der kommer ikke en bedre udnyttelse af ressourcerne hos de mennesker, der kommer hertil, men øget fattigdom og dårligere integration. Enhedslisten stemmer ind imod lovforslaget.

Kl. 13:15

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til hr. Jesper Kiel. Så går vi videre i rækken, og det er fru Laura Lindahl, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 13:15

(Ordfører)

Laura Lindahl (LA):

Lovforslaget, som vi behandler her, følger jo aftalen om flere år på arbejdsmarkedet, som regeringen og Dansk Folkeparti indgik i juni sidste år, og selv om forslaget har fået kritik med på vejen, ændrer det ikke ved Liberal Alliances grundholdning. Vi er nemlig helt overbeviste om, at en god integrationsproces sker med en fod inden for arbejdsmarkedet. Derfor mener vi, at det både er meningsfuldt og fornuftigt at reducere satserne for integrationsydelsen med de 3 pct., som der lægges op til med dette forslag. Ydelsesniveauet har betydning for incitamentet og tilskyndelsen til at tage et arbejde og blive selvforsørgende, og i Liberal Alliance ser vi det som et helt naturligt skridt i integrationsprocessen at blive selvforsørgende.

Lovforslaget indeholder jo også en omlægning af danskbonustilægget, hvor der fortsat vil være et økonomisk incitament til at lære dansk, samtidig med at man bevarer incitamentet til at komme i arbejde og bidrage til det danske samfund. Det er altid god logik at sørge for, at det kan betale sig at arbejde.

I Liberal Alliance stemmer vi naturligvis for lovforslaget, og det er sådan set, fordi vi har en helt oprigtig tro på, at det vil betyde, at endnu flere træder ind på arbejdsmarkedet til gavn for den enkelte såvel som til gavn for samfundet.

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Der er lige en enkelt kort bemærkning fra hr. Jesper Kiel. Værsgo.

Kl. 13:17

Jesper Kiel (EL):

Jeg vil også gerne have lov at spørge fru Laura Lindahl, om der er en nedre grænse. Hvis man mener, at det her virker, vil man bare fortsætte med at sænke integrationsydelsen hvert eneste år, og så mener man, at der kommer flere og flere i arbejde?

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 13:17

Laura Lindahl (LA):

Nej, det er klart, at der er en nedre grænse. Det tror jeg det giver sig selv at der er. Jeg synes sådan set, at vi, når vi taler om niveauet for integrationsydelsen for enlige ikkeforsørgere, er nede ved en nedre grænse. Men jeg synes stadig væk, at det er vigtigt at have fokus på, at vi generelt set har høje ydelser i Danmark, og at det har haft nogle konsekvenser, i forhold til at incitamentet til at tage et arbejde ikke har været i det omfang, som vi mener det skal være.

Kl. 13:18

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Spørgeren.

Kl. 13:18

Jesper Kiel (EL):

Jeg vil gerne spørge om noget igen. Jeg kan forstå, at man for de enlige ikkeforsørgere mener, at man nu har ramt bunden. Hvor langt er der så ned til bunden for forsørgerne? Hvor meget længere skal de ned i deres ydelser, før man mener, at de har et incitament til at få arbejde? Jeg har faktisk ikke mødt nogen flygtninge endnu, som ikke rigtig gerne vil have et arbejde. Men det har jeg stadig væk til gode. Men hvor langt ned vil man presse forældrene og gøre endnu flere børn fattige, før man mener, at man har ramt bunden?

Kl. 13:18

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ordføreren.

Kl. 13:18

Laura Lindahl (LA):

Jeg tror bare, vi grundlæggende er uenige om, om vi gør nogle fattige med det her. Med det her, selv med reduktionen på de 3 pct., er det jo altså stadig sådan, at enlige forsørgere har et rådighedsbeløb på over 10.000 kr. om måneden, og det er eksklusiv dansktillægget, hvor man kan få 1.500 kr. skattefrit oveni. Så jeg synes sådan set ikke, at man kan tillade sig at kalde en enlig forsørger, der efter at have betalt vand, el, varme og husleje – og som har en friplads i daginstitutionen – har 10.000 kr. om måneden til forbrug, for fattig. Så jeg er uenig i præmissen om, at de her mennesker er fattige.

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til fru Laura Lindahl. Så er det fru Josephine Fock, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:19

(Ordfører)

Josephine Fock (ALT):

Tak for det. Vi står jo her i dag for at behandle et forslag, som vil nedsætte integrationsydelsen med 3 pct. og omlægge det nuværende dansktillæg til en tidsbegrænset danskbonus og indføre en skattefri danskbonus til personer, som er omfattet af et integrationsprogram, men som ikke modtager integrationsydelse.

Jeg kan jo starte med at sige, at Alternativet ikke kan stemme for forslaget. Og årsagen til det er, at man med det her forslag altså vil reducere integrationsydelsen yderligere og omlægge dansktillægget til en tidsbegrænset danskbonus. Integrationsydelsen er i forvejen væsentlig lavere end andre sociale ydelser og har efter Alternativets og min opfattelse en fattigdomsskabende effekt. Vi har for så vidt ikke nogen bemærkninger til den del af forslaget, der handler om, at man vil indføre en skattefri danskbonus til de personer, som er omfattet af et integrationsprogram, men som ikke modtager integrationsydelse.

Helt overordnet er Alternativet ikke tilhænger af integrationsydelsen, og derfor stemte vi også imod dens indførelse tilbage i 2015. Da et flertal i Folketinget vedtog at indføre integrationsydelsen, var det på trods af skarp kritik fra FN's Flygtningehøjkommissariat, Institut for Menneskerettigheder og en lang række ngo'er, og i Alternativet er vi helt på linje med den kritik. FN's Flygtningehøjkommissariat har vurderet, at integrationsydelsen ikke lever op til bestemmelsen i flygtningekonventionens artikel 23 og 24 og til Danmarks øvrige internationale forpligtelser om ikke at diskriminere.

Når jeg læser lovforslaget og dets bemærkninger, ser jeg slet ikke nogen vurdering af, om de foreslåede bestemmelser stemmer overens med vores internationale forpligtelser. Så jeg kunne godt tænke mig, når det bliver ministerens tur, at høre ministerens vurdering af, om den reduktion af integrationsydelsen korresponderer med Danmarks internationale forpligtelser – særligt vores forpligtelser om ikke at diskriminere, men også i forhold til den kritik, som FN's Flygtningehøjkommissariat har rejst i forhold til flygtningekonventionen.

Jeg synes, det er vigtigt at holde sig for øje, at de mennesker, som kommer hertil, er tvunget på flugt. De har ikke de samme muligheder for hurtigt at etablere sig i det danske samfund, som øvrige danske borgere har. Og med integrationsydelsen og den foreslåede reduktion af ydelsen risikerer vi at marginalisere flygtninge i det danske samfund yderligere.

Det er lige præcis det, FN's Flygtningehøjkommissariat også påpeger, nemlig at det her forslag vil have en negativ indvirkning på integrationen. Det har tidligere undersøgelser af den daværende starthjælp, som integrationsydelsen jo minder meget om, også vist. Her har konklusionen været, at reducerede sociale ydelser rent faktisk har en fattigdomsskabende effekt. Og det er min og Alternativets klare holdning, at integrationsydelsen for en stor gruppe flygtninge faktisk betyder det modsatte af integration, nemlig eksklusion, både for flygtninge og særligt for deres børn.

I 2016 lavede Rockwool Fonden og Center for Alternativ Samfundsanalyse en undersøgelse af, hvor meget det koster at leve på et absolut minimum i Danmark. Og det beløb, man kom frem til, svarer nogenlunde til de gældende kontanthjælpsydelse, efter at loftet blev indført. Men integrationsydelsen udgør jo altså kun cirka det halve. Og nu vil man så reducere integrationsydelsen yderligere og gøre dansktillægget, som i dag er muligt at få i hele den periode, man modtager integrationsydelse, til en tidsbegrænset danskbonus på 6 måneder. Og det skal også ses i forlængelse af en række andre tiltag, som kraftigt reducerer sociale ydelser til flygtninge, som altså i forvejen jo er en meget sårbar og udsat gruppe.

Derfor mener jeg, det er relevant igen at rejse spørgsmålet om, hvorvidt det stillede forslag stemmer overens med den grundlovssikrede ret til forsørgelsesbistand, som skal opfylde et vist eksistensminimum, hvilket Institut for Menneskerettigheder også påpegede, da integrationsydelsen blev indført. Og det kunne jeg også godt tænke mig at høre ministerens vurdering af. For forslaget gør i min optik kun det, at det forstærker den fattigdomsskabende effekt, som integrationsydelsen har.

Så vil jeg tilføje, at jeg bestemt tror, at langt størstedelen af de flygtninge, der kommer til Danmark, jo har et stærkt ønske om at kunne klare sig selv og blive en del af det danske samfund. Men her risikerer vi altså at ekskludere en stor gruppe. Og vi ønsker, at alle mennesker behandles lige og med lige værd.

Derfor kan vi ikke stemme for en forringelse af ydelserne for en gruppe, som i forvejen er svagere stillet økonomisk, og hvoraf mange har været tvunget på flugt og har været udsat for traumatiserende oplevelser. I stedet bør vi skabe de bedste forudsætninger for, at mennesker på flugt, som kommer til Danmark, kan blive integreret i det danske samfund. Og det mener vi altså ikke vi gør ved at forsøge at behandle. Vi mener, at integrationsydelsen skal afskaffes, og

det også det, vi har foreslået i vores eget fuldt finansierede finanslovsforslag.

Kl. 13:24

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til fru Josephine Fock. Den næste i rækken er fru Marianne Jelved, Det Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 13:24

(Ordfører)

Marianne Jelved (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører ikke kan deltage i mødet her i dag, skal jeg fremføre partiets synspunkter ganske kort.

Som vi allerede har hørt det fra de foregående ordførere, drejer lovforslaget sig om at nedsætte de ydelser, der i dag tildeles flygtninge og andre udlændinge for at give dem – og jeg citerer: et større incitament til at arbejde og blive integreret i det danske samfund. Citat slut.

Det er bemærkelsesværdigt, at et flertal her bliver ved med at tro på, at den nuværende lave integrationsydelse kan fremme integrationen på arbejdsmarkedet. Nu nedsætter man den altså med 3 pct., og så kan man jo tillade sig at overveje, om man i flertallets gruppe tror, at man dermed tilskynder de pågældende, der bliver berørt af det, til at blive 3 pct. mere integreret på arbejdsmarkedet i det danske samfund – for ellers må man kalde det symbolpolitik af værste skuffe. Og der er selvfølgelig konsekvensændringer for de gældende kontanthjælpslofter, så de også må følge med ned.

Det, der er tankevækkende, er, at vi ellers i den senere tid har hørt medlemmer af Dansk Folkeparti give klart udtryk for, at man slet ikke skal forsøge at integrere flygtninge på arbejdsmarkedet, men at man i stedet for skal holde dem adskilt fra resten af samfundet og sørge for, at de bliver sendt hjem hurtigst muligt uden at få egentlig forbindelse med det danske samfund. Men det er altså måske kun til nytårstaler, man hører den slags for tiden.

Det er ikke en værdig politik over for de mest sårbare mennesker i Danmark. Det Radikale Venstre mener ikke, at fattigdom kombineret med traumer og alt det, der følger af være flygtning og skulle klare sig med sin familie under fantastisk vanskelige forhold, inden man kommer til et land som f.eks. Danmark – eller et andet europæisk land – hvor man så kan prøve at få et andet liv, en anden verden, er vejen til integration på arbejdsmarkedet, og vi stemmer imod.

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til fru Marianne Jelved. Så er vi nået til hr. Holger K. Nielsen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:26

(Ordfører)

Holger K. Nielsen (SF):

Vi kan ikke støtte det her lovforslag. Vi mener, at det betyder yderligere fattigdomsgørelse af mennesker, der i forvejen er meget, meget svage og er i en meget svær situation. Argumentet med, at de kommer ud på arbejdsmarkedet, køber vi ikke. Derfor kan man sige, at det skyldes den uhellige alliance, der er lavet mellem regeringen og Dansk Folkeparti, at det her forslag er blevet fremsat og er et yderligere led i den politik, lige så vel som vi ikke kan se, at det er særlig hensigtsmæssigt, at tilskyndelserne til at lære dansk, bliver forringet, som det er tilfældet her.

Derfor synes vi, at det her er et ualmindelig skidt lovforslag, som vi stemmer imod.

Kl. 13:27

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak til hr. Holger K. Nielsen. Så er vi nået til udlændinge- og integrationsministeren. Værsgo.

Kl. 13:28

Udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg):

Tak for denne, må man sige, lidt korte debat her i Folketingssalen i dag. Men rigtig meget af kritikken af det her lovforslag handler i virkeligheden om et for eller imod integrationsydelsen som sådan, og min holdning er jo ganske velkendt: Det høje ydelsesniveau har været en hindring for at få nye flygtninge og indvandrere ind på arbejdsmarkedet, fordi det simpelt hen ikke har kunnet betale sig at arbejde. Og så er det for mig helt grundlæggende ikke rimeligt, at man fra dag et får adgang til et tag selv-bord af meget høje danske velfærdsydelser.

Derfor indførte vi jo i 2001 i VK-regeringen med stærk støtte fra Dansk Folkeparti start- og introduktionsydelsen, som gav et betydeligt løft i beskæftigelsen i målgruppen. I 2015 genindførte den nytiltrådte Venstre-regering så starthjælpen i form af en integrationsydelse, og jeg er af den klare opfattelse, at integrationsydelsen kan tildeles en stor del af æren for den fremgang, der har været i beskæftigelsen blandt flygtninge her på det seneste.

Med det her lovforslag styrker vi incitamentet til at gøre en aktiv indsats for at komme i arbejde, fordi vi jo netop har en tiltro til, at det vil medføre, at endnu flere opnår tilknytning til arbejdsmarkedet, når ydelsen bliver sat ned. De fleste har jo været vant til at arbejde og klare sig selv der, hvor de kom fra, og derfor mener jeg ganske enkelt – og regeringen mener det – at vi gør de her mennesker en bjørnetjeneste i ordets oprindelige betydning ved at tage ansvaret fra dem.

Udviklingen går præcis i den retning, som vi ønskede, for der er fra august 2015 og frem til august 2017 sket en markant stigning i lønmodtagerbeskæftigelsen blandt flygtninge og familiesammenførte til flygtninge fra 20 til 36 pct., efter man har været i Danmark i 3 år. Andelen af jobparate er gået fra 3 pct. i januar 2016 til 74 pct. i november 2017. Og det synes jeg sådan set klart bekræfter, at integrationsydelsen og for den sags skyld også både kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen har været den helt rigtige vej at gå, samtidig med at en stram udlændingepolitik og selvfølgelig også, vil jeg sige, gode konjunkturer og massiv virksomhedsrettet fokus i kommunerne ser ud til at have skabt en grobund for en bedring i forhold til at få de her mennesker ud på arbejdsmarkedet.

Så vil jeg bare sige, at helt grundlæggende må man da forvente, at så længe folk er her i Danmark, forsørger de sig selv. Det er nogle af de stærkeste fra flygtningeområderne, der kommer hertil. De har alle sammen forsørget sig selv, inden de kom hertil, og derfor må vi også forvente, at det gør man også, når man er i Danmark.

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Tak. Der er par korte bemærkninger, og først er det fru Josephine Fock, Alternativet.

Kl. 13:31

Josephine Fock (ALT):

Tak til ministeren. Jeg ville egentlig have spurgt om noget andet, men talen får mig til at stille det her spørgsmål: Jamen med den argumentation er der så planer i regeringen om at nedsætte kontanthjælpen yderligere? For hvis det er det eneste saliggørende, der får folk til at komme ud på arbejdsmarkedet, så ligger det jo lige for. Ellers er det kun flygtninge, vi skal udsætte for en nedtrapning i størrelsen?

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):
Ministeren.

Kl. 13:31

Udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg):

Jeg synes egentlig, at det er noget underligt noget at sige, når man spørger: Er det kun flygtninge, vi skal udsætte for, at der skæres i ydelsen, og nu er det så her i integrationsydelsen, men altså i ydelsen generelt? Altså, for mig at se er der bare en anden side af den mønt. Det handler om, at man skal forsørge sig selv, og at man skal tage aktivt del i arbejdsmarkedet. Og når så fru Josephine Fock spørger om, om man også kunne skære i kontanthjælpen, og om ikke det ligesom ville være i lige forlængelse, kan man sige, af det her, vil jeg sige: For mig at se er der en kæmpestor forskel på, om man lige er kommet til landet, eller om man f.eks. er født og opvokset her i landet, for er man lige kommet til landet, mener jeg ganske enkelt ikke, at man skal have det her store tag selv-bord af velfærdsydelser, som man så kan gå om bord i. Jeg mener, at man skal gøre sig fortjent til det.

Men allerbedst ville det jo være, at man forsørgede sig selv, og derfor har vi lagt ydelsen, som vi har lagt den, nemlig sådan, at det meget, meget hurtigt kan betale sig at komme ud på arbejdsmarkedet i stedet for at sidde derhjemme og ikke være en del af det her samfund.

Kl. 13:32

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Fru Josephine Fock, værsgo.

Kl. 13:32

Josephine Fock (ALT):

Tak for det. Jeg håber, at ministeren er enig med mig i, at det jo ikke er det eneste, der er blevet sat i verden, for at vi netop prøver at få mennesker ud på arbejdsmarkedet i Danmark. Der er bl.a. også lavet integrationsgrunduddannelsen, som jeg også går ud fra ministeren tænker er en ordning, der sikrer beskæftigelse. Jeg er jo af den opfattelse, at det i hvert fald ikke er den lave integrationsydelse, som er det, der får folk ud på arbejdsmarkedet. Jeg er sådan set af den opfattelse, at de flygtninge, der kommer til Danmark, rigtig gerne vil det.

Men mit spørgsmål vil så egentlig gå på, om ikke ministeren anerkender, at det, at man er flygtet og eventuelt er traumatiseret osv., også kan have nogle konsekvenser, der gør, at man aldrig nogen sinde, ligegyldigt hvor lav ydelsen så måtte blive, vil kunne varetage et job.

Kl. 13:33

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ministeren.

Kl. 13:33

Udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg):

Jeg anerkender fuldt ud, at der er nogle, der kan have det svært, når de kommer hertil, og det skal vi nok tage hensyn til, nøjagtigt som vi gør for danskere, der f.eks. har psykisk eller fysisk sygdom. Det skal vi nok tage hensyn til. Men man skal også bare huske på, at det altså er de allerstærkeste, der er kommet hertil. De allersvageste kommer slet ingen steder, de sidder stadig væk i Homs eller i Aleppo og lever en kummerlig tilværelse, i det omfang de overhovedet overlever, sådan groft sagt.

Hvis man groft deler det op i tre grupper og tager mellemgruppen, er mellemgruppen den, der er i nærområderne, hvorimod de allerstærkeste er dem, der er nået hertil, og de har alle sammen forsør-

get sig selv forinden, og derfor skal man da også forsørge sig selv, når man kommer til Danmark.

Så vil jeg i øvrigt lige sige, at integrationsydelsen jo også er lavet for netop at sikre, at vi ikke bliver en magnet i forhold til at komme til Danmark og søge asyl, fordi vores ydelser er høje. Vi kan jo også se, at det, at vi har halveret ydelsen fra kontanthjælp til integrationsydelse, helt sikkert også har haft en stor betydning for tilstrømningen til Danmark.

Kl. 13:35

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Næste spørger er hr. Jesper Kiel.

Kl. 13:35

Jesper Kiel (EL):

Jeg har to spørgsmål. Det ene spørgsmål er: Når nu integrationsministeren taler om et tag selv-bord og det her forslag ikke handler om indførelse af integrationsydelsen, men om at reducere integrationsydelsen yderligere, var integrationsydelsen så et tag selv-bord? Det er mit ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål retter sig til den her bemærkning »i stedet for at sidde derhjemme«. Mange af de tiltag, som man har sat i gang på integrationsområdet, som også er med til at sætte gang i den her bevægelse, betyder jo faktisk, at flygtningene jo enten er på sprogskole, på uddannelse, i virksomhedspraktik eller ude hos en anden aktør eller nogle andre, der er i gang med et integrationsforløb. Hvor mange flygtninge sidder derhjemme? Jeg har ikke mødt nogen endnu. De går på arbejde hver dag. De tager bussen. De cykler. De afleverer deres børn i daginstitution og møder op på arbejde og får integrationsydelse for at gøre det og vil hellere end gerne have et arbejde. Hvor mange flygtninge sidder derhjemme? Jeg har ikke mødt dem endnu.

Kl. 13:35

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ministeren.

Kl. 13:36

Udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg):

Nej, men jeg anerkender da fuldstændig, at der er rigtig mange, der er i virksomhedspraktik, men jeg ved jo så også, at det er noget af det, Enhedslisten ofte stiller sig meget, meget kritisk over for, fordi man mener, at de ligesom skal have en eller anden løn for det. Prøv at høre:

Det er faktisk en hjælp til at komme ind på arbejdsmarkedet, at man får noget på sit cv, at man lærer dansk. Man er kommet til et land, hvor man får sprogundervisning gratis. Man er kommet til et land, hvor vi hjælper folk til at komme ind på arbejdsmarkedet. Det er da et kæmpe tag selv-bord, man er kommet til. Vi hjælper folk, lige fra at de er kommet hertil, og til at de skal rejse hjem til deres hjemland igen, hvis der bliver fred. Og det synes jeg faktisk er utrolig flot. Og at man så oven i købet også får en social ydelse oveni, synes jeg faktisk er rigtig, rigtig flot.

Kl. 13:36

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Hr. Jesper Kiel, værsgo.

Kl. 13:36

Jesper Kiel (EL):

Når ministeren nu anerkender, at flygtningene faktisk er i virksomhedspraktik og er stolt af det, skal vi så ikke holde op med at tale om – som ministeren gjorde det – at flygtningene sidder derhjemme, og at det er det, der er alternativet? For de er jo faktisk i arbejde. Så er det bare et spørgsmål om, hvordan vi skaffer dem et arbejde, de kan

få løn for. Det er det, som det her forslag jo ikke svarer på, fordi de er ude i virksomhedspraktik.

Nogle af dem knokler rigtig meget, men stadig væk bare uden at få løn for det. Det synes vi stadig væk er problematisk. Der mangler vi jo så nogle svar på, hvordan vi skaber nogle arbejdspladser, som de faktisk har adgang til. For de kommer på arbejde hver dag. Eller de kommer på sprogskole eller uddannelse. Så kan vi ikke holde op med at tale om, at de sidder derhjemme, for det gør de jo ikke?

Kl. 13:37

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Ministeren.

Kl. 13:37

Udlændinge- og integrationsministeren (Inger Støjberg):

Altså, hvis det er det største problem i dag, synes jeg da det er fint, for så lyder det da, næsten som om Enhedslisten er begyndt at bakke op om den aktive arbejdsmarkedspolitik og den ydelsessammensætning, som vi har. Det er da i hvert fald en nyhed. Det kommer noget bag på mig, og jeg tror også, at jeg hørte forkert.

Men når det er sagt, er det jo rent faktisk sådan, at der er langt flere, der er kommet til at forsørge sig selv. Og jeg tror bare, man må anerkende, at det nok er på grund af en meget aktiv arbejdsmarkedspolitik, hvor vi rent faktisk kræver noget af de her mennesker, bl.a. at man deltager i virksomhedspraktik. Jeg ved godt, at Enhedslisten er imod, men også det, at vi har et kontanthjælpsloft, en 225-timersregel, og at vi har nogle lave ydelser, betyder, at det kan betale sig arbejde, så man ikke sidder derhjemme.

Tænk, hvis Enhedslisten havde fået lov til at bestemme. Det ville jo være frygteligt. Så ville de netop bare sidde derhjemme. De ville aldrig nogen sinde blive en del af det her samfund. Så jeg er yderst tilfreds – både med sækelsen her, med den arbejdsmarkedspolitik, vi fører, og generelt, kan man sige, det ydelsesniveau og det fokus, vi har på, at det ikke skal kunne betale sig bare at sidde derhjemme.

Kl. 13:38

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Med det siger vi tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og dermed er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udlændinge- og Integrationsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 13:38

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Leif Mikkelsen):

Dermed er der ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 12. januar 2018, kl. 10.00.

Jeg skal henvise til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 13:39).